

پیک بین الملل

زمستان ۱۴۰۲ - شماره ۳۰

دانشگاه فرهنگیان را مسئولین جدی بگیرند؛
دانشگاه فرهنگیان را که تولیدکننده ی معلم است
جدی بگیرند؛ هرچه می توانند برای این دانشگاه
سرمایه گذاری کنند؛ به یک لحاظ، اهمیت این
دانشگاه از همه ی دانشگاه های دیگر بیشتر است.

حضرت آیت الله خامنه ای رهبر معظم انقلاب اسلامی
دیدار فرهنگیان و دانشجومعلمیان دانشگاه فرهنگیان ۱۳۹۶/۰۲/۱۷

۲	سخن سر دبیر
۳	گزارش اجمالی هیات اعزامی جمهوری اسلامی ایران اجلاس جهانی فرهنگ و آموزش هنر سازمان یونسکو
۸	دانشگاه فرهنگیان و رسالت تربیت معلم در کشورهای همجوار و کشورهای اسلامی
۱۲	آشنایی با نظام آموزشی کشور کره جنوبی
۱۵	زبان و ادبیات فارسی در کشور هند
۱۷	رباعیات خیام در انگلستان از ۱۷۰۰ تا ۱۸۵۹
۱۹	همکاری‌های علمی بین‌المللی در نظام آموزش عالی
۲۳	معرفی سازمان‌های بین‌المللی جهت ارتقای سلامت کارکنان شاغل

سر دبیر : دکتر حسین امیدی
مدیر داخلی : محمد واشقانی فراهانی - مدیر اجرایی : مهرناز احمدی
گرافیکست : امیر عباسی، سینا عباسی
همکارانیکه در آماده سازی این ویژه نامه ما را یاری نمودند:
دکتر حسین امیدی - آقای محمد واشقانی فراهانی - خانم مهرناز احمدی - دکتر مهرداد امیری - سید عرفان طاهری -
دکتر نرگس جابری نسب - دکتر مصطفی حسینی - دکتر حسین مولائی - دکتر الهام یآوری برحق طلب

ارتباط با مدیریت امور بین‌الملل دانشگاه

International.fteu@gmail.com
international@cfu.ac.ir
<https://cfu.ac.ir/en>
<https://cfu.ac.ir/ISCU>

تلفن : ۰۲۱-۸۷۷۵۱۲۳۷ ۰۲۱-۸۷۷۵۱۳۶۹ ۰۲۱-۸۷۷۵۱۱۵۸

سخن سر دبیر

تقویت روابط علمی بین المللی دانشگاه فرهنگیان فرصتی برای معرفی توانمندی ها و ظرفیت های نظام تربیت معلم کشور در دنیای امروز، رویدادهای بین المللی نقش بسزایی در ارتقای جایگاه و وجهه جهانی کشورها و نهادها ایفا می کنند، به همین دلیل دولت ها تلاش می کنند تا با ایجاد زمینه حضور نمایندگان خود در همایش ها و کنفرانس های بین المللی توانمندی ها، نوآوری ها و ظرفیت های خود را به مخاطبان جهانی معرفی کنند. برخی دیگر از کشورها جهت کسب امتیاز میزبانی رویدادهای بین المللی ورزشی، سیاسی و علمی با یکدیگر رقابت می کنند و با تبلیغات فراوان و صرف هزینه هنگفت، پیشرفت های خود را به جهان نشان می دهند. در حوزه تعلیم و تربیت نیز میزبانی رویدادهای علمی بین المللی و اعزام هیات به خارج از کشور از اهمیت بسیاری برخوردار است و وزن ۱۰ درصدی فعالیت های بین المللی در شاخص رتبه بندی دانشگاه های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بیانگر اهمیت این موضوع است. از این روی، مدیریت امور بین الملل دانشگاه فرهنگیان با درک این مهم و در راستای تحقق مفاد اسناد بالادستی از جمله سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی و سند اسلامی ایرانی پیشرفت ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و با رعایت قوانین و مقررات در حوزه میزبانی رویدادهای بین المللی، میزبانی حضوری و مجازی از مهمانان خارجی و اعزام هیات به خارج از کشور جهت حضور پر رنگ و تاثیرگذار در عرصه جهانی تربیت معلم اقداماتی را انجام داده است که از این میان می توان به حضور موثر مدیر امور بین الملل دانشگاه در هیات اعزامی جمهوری اسلامی ایران به کنفرانس فرهنگ و آموزش هنر در کشور امارات متحده عربی در بهمن ماه ۱۴۰۲، برنامه ریزی جهت اعزام اساتید جهت تدریس در کرسی های آموزش زبان فارسی دانشگاه های ترکیه، مغولستان و ...، میزبانی رویدادهای بین المللی از جمله "جشنواره بین المللی علم پویا با مشارکت سازمان یونسف و مرکز امور بین الملل و مدارس خارج از کشور"، "همایش مطالعات قرآنی و سیره نبوی از منظر اروپاییان"، ادبیات مقاومت به ۳ زبان فارسی، انگلیسی و عربی "با حضور صاحب نظران کشورهای اسلامی، "مولوی پژوهی" با حضور اساتید و مولوی پژوهان برجسته خارجی، "کنفرانس یاددهی و یادگیری الکترونیکی با تاکید بر یادگیری ارتقایافته به کمک فناوری" با همکاری مدیریت امور پردیس های اصفهان، "کرسی هم اندیشی بین المللی غزه" با حضور اندیشمندان ملی و بین المللی در خراسان رضوی، برگزاری ۴۰ کارگاه توانمندسازی ارتباطات علمی بین المللی با استفاده از ظرفیت اساتید ایرانی دانشگاه های معتبر ایرانی و خارجی در چارچوب قوانین و مقررات و میزبانی حضوری و مجازی از شخصیت های برجسته علمی در حوزه های تخصصی از کشورهای همسایه و همسو به ویژه کشورهای جهان اسلام از جمله برنامه های مدیریت امور بین الملل در سال ۱۴۰۲ اشاره کرد. پیش بینی می شود که با لطف الهی و حمایت آقای دکتر رجبعلی برزویی، ریاست محترم دانشگاه فرهنگیان، همکاری مدیریت های امور پردیس های استانی و سایر بخش ها و دوایر شاهد رشد تعاملات و مناسبات بین المللی دانشگاه در سال آینده باشیم و از این فرصت مطلوب جهت معرفی اصالت فرهنگ و تمدن ایرانی اسلامی، پیشرفت کشور در حوزه تربیت معلم و کمک به دیپلماسی کلان جمهوری اسلامی ایران در عرصه های جهانی استفاده نماییم.

بخشی از مطالب ارائه شده از سوی هیات ایرانی که مورد استقبال مخاطبان قرار گرفت:

اعتراض به سیاست های دوگانه دولت ها و سازمان های بین المللی در قبال مرم غزه

هیات اعزامی دولت جمهوری اسلامی ایران در ابتدای جلسه ضمن تشکر از مسئولین سازمان یونسکو و امارات متحده عربی برای سازماندهی رویداد، اعتراض خود را نسبت به سیاست های دوگانه سازمان های بین المللی و برخی دولت ها در قبال مردم مظلوم فلسطین اعلام کرد.

ظرفیت فرهنگ و هنر و ضرورت دفاع از مردم مظلوم غزه

در بحبوحه تشدید بحران غزه، قلب مردم ایران برای مردم فلسطین می تپد. این مردم علاوه بر تحمل ۷۵ سال تجاوز بی امان، خشونت، تبعیض نژادی و سیاست های آپارتاید، اخیرا به دلیل حملات هوایی و توپخانه ای ویرانگر رژیم صهیونیستی، بیش از هزاران نفر به ویژه زنان و کودکان خود را از دست داده و عزادار شدن، جمهوری اسلامی ایران این اقدامات شنیع را به شدت محکوم می کند و بر نیاز فوری برای رسیدگی به چالش های جهانی تأکید می کند. در این موضوع خطیر، تأکید بر اهمیت حفاظت از مؤسسات آموزشی به عنوان پناهگاه حیاتی برای دانش، توانمندسازی و امید در میان منازعه ضروری است. این مؤسسات به عنوان چراغ های تاب آوری، تقویت یادگیری، درک و وحدت عمل می کنند و باید از آسیب های درگیری محافظت شوند تا از حق نسل های آینده برای آموزش و فردای روشن تر اطمینان حاصل شود. جنگ همچنین به طور قابل توجهی دسترسی به آموزش را با مشکل مواجه کرده است و تعداد بیشماری از کودکان و جوانان را از حق اساسی خود برای یادگیری و پیشرفت در محیطی امن و مساعد محروم کرده است. این موضوع وضعیت وخیم بشردوستانه را تشدید می کند و رنج نیاز فوری به اقدام بین المللی برای کاهش رنج و بازگرداندن فرصت های آموزشی برای همه افراد را ضروری می کند.

اعضای تیم اعزامی:

یاسر احمدوند، معاون وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی جمهوری اسلامی ایران (سرپرست هیات و نماینده بخش فرهنگ)

حسین امیدی، مدیر امور بین الملل دانشگاه فرهنگیان، نماینده بخش آموزش

ثمانه یزدانی، معاون بین الملل کمیسیون ملی یونسکو جمهوری اسلامی ایران

حسین دیوسالار، مشاور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی

مریم ترابی، کارشناس بین الملل وزارت امور خارجه

تصاویری از مکاتبات صورت گرفته جهت هماهنگی اعزام هیات ایرانی به کنفرانس

N° 11/119-39

The Permanent Delegation of the Islamic Republic of Iran to UNESCO presents its compliments to the Secretary of UNESCO and with reference to the UNESCO World Conference on Culture and Arts Education, scheduled to take place from 13 to 15 February 2024 in Abu Dhabi, United Arab Emirates, has the honour to inform the latter that the composition of the Iranian delegation is as follows:

1. H.E. Mr. Raza Attari, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Islamic Republic of Iran to Abu Dhabi;
2. Mr. Yasser Ahmadvand, Deputy Minister of Culture and Islamic Guidance;
3. Mr. Mehdi Kakhkha, Deputy Director General for Cultural Exchange and International Organisations, Islamic Culture and Communication Organization;
4. Mr. Hossein Ghafli, Director of International Affairs, Farhangian Teacher Training University;
5. Mr. Marjan Terafi, Political Officer, Department for International Scientific Cooperation, Ministry of Foreign Affairs;
6. Mr. Siamak Yazdani, Deputy Secretary-General for International Affairs, Iranian National Commission for UNESCO.

The Permanent Delegation of the Islamic Republic of Iran to UNESCO avails itself of this opportunity to renew to the Secretary of UNESCO the assurance of its highest consideration.

24 January 2024

Secretary of UNESCO
UNESCO House

عنوان پنل تعیین شده جهت اظهار نظر هیات ایرانی

Thematic Ministerial Panel: Skills to Shape Resilient, Just and Sustainable Futures

مهارت هایی برای شکل دادن به آینده های تاب آور، عادلانه و پایدار

تاکید بر جایگاه فرهنگ و هنر در تمدن ایرانی اسلامی

نقش خانواده و آموزش استاد شاگردی در فرهنگ تربیتی و تربیت فرهنگی

جایگاه فرهنگ و هنر در ایران از دوران کهن تا به امروز والا و غنی بوده است. موقعیت راهبردی ایران، در میان چهارراه شرق و جنوب آسیا، میراث عمیقی از تبادل دانش را به ملت ایران بخشیده است. این پس‌زمینه تاریخی ایران را به پلی فرهنگی برای توسعه تعاملات فکری و فرهنگی فراتر از مرزها و تمدن‌ها تبدیل کرده است. در طول اعصار، موقعیت جغرافیایی ایران، جریان افکار و خرد بین فرهنگ‌های گوناگون را تسهیل کرده و به چشم‌انداز فکری جهانی کمک قابل توجهی کرده است. میراث هنری جاودانه ایران در طول هزاران سال شکوفا شده است. از عظمت حیرت‌انگیز تخت جمشید گرفته تا کاشی‌کاری‌های پیچیده ای که مساجد اصفهان را تزیین می‌کند، میراث معماری ما به عنوان شاهدهی بر خلاقیت و بینش انسان است. سفر هنری ما به همین جا ختم نمی‌شود. قلم موهای ظریف نقاشان مینیاتور کهن و مدرن که تصویرگر جوهر زندگی و معنویت ایرانی است، شاهدهی بر این مدعاست. چه بومی بهتر از رنگ‌های زنده قالی‌های ایرانی که هر نخ به دقت توسط دست‌های ماهر بافته شده است؟ این قالی‌ها، به مانند ملت ما، میراثدار قرن‌های متمادی از سنت‌های کهن و آمیخته با عناصر معاصر هستند.

توسعه برنامه درسی آموزشی هنر در ایران

در توسعه برنامه درسی آموزشی ایران، تمرکز ویژه‌ای بر ادغام آگاهی و ارزش‌گذاری به فرهنگ وجود دارد. برنامه کارشناسی ارشد در برنامه ریزی درسی شامل بخش خاصی با عنوان «فرهنگ مدرسه و حرفه تدریس» است که بر اهمیت پذیرش و ارزش‌گذاری همه فرهنگ‌ها تأکید می‌کند. برنامه درسی مطابق با اسناد چشم‌انداز ملی مانند چشم‌انداز ۱۴۰۴ ایران، رویکردی جامع به آموزش فرهنگی دارد و گفتگو و تفاهم بین تمدنی را تقویت می‌کند. در سطح راهبردی، سیاستگذاران آموزشی ایران ارزش وافر برای آموزش هنر قائل هستند و این موضوع در اسناد آموزشی کلان منعکس شده است. سند تحول بنیادین آموزش و پرورش بر «آموزش هنری و زیبایی‌شناختی» به عنوان مؤلفه‌ای حیاتی در مأموریت آموزشی کشور تأکید می‌کند. نویسندگان کتاب‌های درسی با هدف پرورش افرادی با درک عمیق از میراث فرهنگی و بیان هنری، به توسعه کتاب‌های درسی هنر و فرهنگ مدارس ابتدایی و متوسطه تحت عنوان «آموزش هنری» نگاه می‌کنند.

در فرهنگ ایرانی از دیرباز اعتقاد بر این بوده است که شاگرد علاقه مند زیر نظر صنعتگر باتجربه سنگ بنای توسعه هنری را می‌آموزد. سنتی که در فرهنگ ایرانی ریشه دوانده است و در ایران امروز نیز دانشگاه‌ها و آموزشگاه‌ها با خلاقیت، تفکر انتقادی و احترام عمیق برای میراث فرهنگی، همچنان به رشد خود ادامه می‌دهند. بیان هنری ایران اسلامی، غرق در تاریخ و در عین حال گشوده به تکامل، در طول اعصار در تاریخ طنین انداز است و با زیبایی بی‌بدیل و جنبه‌های انسانی عمیق الهام‌بخش نسل‌ها خواهد بود. در فرهنگ ایرانی، خانواده نقش اساسی در نهادینه کردن احترام به میراث غنی هنری دارد. در آغوش خانواده، کودکان از طریق سنت‌های قدیمی، داستان‌گویی و موسیقی که از نسلی به نسل دیگر منتقل شده، با زیبایی‌های میراث فرهنگی آشنا می‌شوند. از تلاوت لطیف شعر مولانا تا ضرب آهنگ سازهای سنتی ایرانی، کانون خانواده به مثابه مأمنی است که بیان هنری در آن شکوفا می‌شود و ارزش‌های خلاقیت، استقامت و وحدت را به جوانان و نسل جدید القا می‌کند. در قلمرو زندگی خانوادگی ایرانی، لایه‌ها جایگاه ویژه‌ای دارند و آواهایی را به هم می‌بافند که ضرب جاودانه میراث ایرانی را بازتاب می‌دهند. این آهنگ‌های ملایم که در گوش نوزادان زمزمه می‌شود، جوهره ادبیات عامه و سنت‌های ایرانی را با خود حمل می‌کند و حس تعلق و غرور عمیقی را در قلب کودکان و خانواده‌ها پرورش می‌دهد.

آینده نگر در سیاستگذاری آموزش فرهنگ و هنر در ایران

جمهوری اسلامی ایران سفری را برای ارتقای آموزش فرهنگ و هنر، تضمین ارزش نهادن به فرهنگ و برابری آموزشی آغاز کرده است. این رویکرد آینده‌نگر بر ارتقای سواد هنری، تحریک کارآفرینی و افزایش مشارکت بخش خصوصی در طرح‌های آموزش فرهنگ و هنر متمرکز است. اهداف کلیدی این رویکرد، ارتقای کیفیت زندگی، تقویت شور و شوق ملی برای تلاش‌های فرهنگی، و پرورش یک جامعه قوی و پویا را از طریق آموزش‌های فرهنگی در دسترس همگان قرار می‌دهد. اقدامات راهبردی شامل تدوین برنامه جامع آموزش ملی هنر، ایجاد و ارتقای مراکز آموزشی فرهنگی و هنری، اجرای آزمون‌های دقیق برای حمایت از استعدادهای هنری و رفع خلأهای آموزشی است.

معرفی دستاوردهای حوزه آموزش عالی کشور و دانشگاه فرهنگیان در حاشیه کنفرانس

ردیف	اشار آموزش عالی جمهوری اسلامی ایران
۱	رشد جمعیت دانشجویی در ۱۰ سال ۱۳۵۵ تا ۱۴۰۵ به ۱۰۰ درصد افزایش یافته است و از ۱۶۰,۳۰۸ نفر در سال تحصیلی ۱۳۵۵-۱۳۵۶ به رقم ۱,۶۰۳,۲۷۰ در سال ۱۴۰۵-۱۴۰۶ رسیده است.
۲	جمعیت هیأت علمی تمام وقت در سال ۱۳۵۵ به ۱۸,۰۰۰ نفر و در سال ۱۴۰۵ به ۸۰,۰۰۰ نفر افزایش یافته است.
۳	تعداد اعضای هیأت علمی در سال ۱۳۵۵ به ۱۸,۰۰۰ نفر و در سال ۱۴۰۵ به ۸۰,۰۰۰ نفر رسیده است.
۴	تعداد اعضای هیأت علمی در سال ۱۳۵۵ به ۱۸,۰۰۰ نفر و در سال ۱۴۰۵ به ۸۰,۰۰۰ نفر رسیده است.
۵	تعداد اعضای هیأت علمی در سال ۱۳۵۵ به ۱۸,۰۰۰ نفر و در سال ۱۴۰۵ به ۸۰,۰۰۰ نفر رسیده است.
۶	تعداد اعضای هیأت علمی در سال ۱۳۵۵ به ۱۸,۰۰۰ نفر و در سال ۱۴۰۵ به ۸۰,۰۰۰ نفر رسیده است.
۷	تعداد اعضای هیأت علمی در سال ۱۳۵۵ به ۱۸,۰۰۰ نفر و در سال ۱۴۰۵ به ۸۰,۰۰۰ نفر رسیده است.
۸	تعداد اعضای هیأت علمی در سال ۱۳۵۵ به ۱۸,۰۰۰ نفر و در سال ۱۴۰۵ به ۸۰,۰۰۰ نفر رسیده است.
۹	تعداد اعضای هیأت علمی در سال ۱۳۵۵ به ۱۸,۰۰۰ نفر و در سال ۱۴۰۵ به ۸۰,۰۰۰ نفر رسیده است.
۱۰	تعداد اعضای هیأت علمی در سال ۱۳۵۵ به ۱۸,۰۰۰ نفر و در سال ۱۴۰۵ به ۸۰,۰۰۰ نفر رسیده است.
۱۱	تعداد اعضای هیأت علمی در سال ۱۳۵۵ به ۱۸,۰۰۰ نفر و در سال ۱۴۰۵ به ۸۰,۰۰۰ نفر رسیده است.
۱۲	تعداد اعضای هیأت علمی در سال ۱۳۵۵ به ۱۸,۰۰۰ نفر و در سال ۱۴۰۵ به ۸۰,۰۰۰ نفر رسیده است.
۱۳	تعداد اعضای هیأت علمی در سال ۱۳۵۵ به ۱۸,۰۰۰ نفر و در سال ۱۴۰۵ به ۸۰,۰۰۰ نفر رسیده است.
۱۴	تعداد اعضای هیأت علمی در سال ۱۳۵۵ به ۱۸,۰۰۰ نفر و در سال ۱۴۰۵ به ۸۰,۰۰۰ نفر رسیده است.
۱۵	تعداد اعضای هیأت علمی در سال ۱۳۵۵ به ۱۸,۰۰۰ نفر و در سال ۱۴۰۵ به ۸۰,۰۰۰ نفر رسیده است.
۱۶	تعداد اعضای هیأت علمی در سال ۱۳۵۵ به ۱۸,۰۰۰ نفر و در سال ۱۴۰۵ به ۸۰,۰۰۰ نفر رسیده است.
۱۷	تعداد اعضای هیأت علمی در سال ۱۳۵۵ به ۱۸,۰۰۰ نفر و در سال ۱۴۰۵ به ۸۰,۰۰۰ نفر رسیده است.
۱۸	تعداد اعضای هیأت علمی در سال ۱۳۵۵ به ۱۸,۰۰۰ نفر و در سال ۱۴۰۵ به ۸۰,۰۰۰ نفر رسیده است.
۱۹	تعداد اعضای هیأت علمی در سال ۱۳۵۵ به ۱۸,۰۰۰ نفر و در سال ۱۴۰۵ به ۸۰,۰۰۰ نفر رسیده است.
۲۰	تعداد اعضای هیأت علمی در سال ۱۳۵۵ به ۱۸,۰۰۰ نفر و در سال ۱۴۰۵ به ۸۰,۰۰۰ نفر رسیده است.

No.	Higher education statistics of the Islamic Republic of Iran
1.	The number of student population in Iran has increased from 160,308 in 1978 to 1,603,270 in 2022 that shows a 20-fold growth.
2.	The population of full-time faculty members has grown significantly from 9,274 in 1978 to 80,922 in 2022.
3.	In terms of gender, in 1978, only 19 percent of faculty members were female, however this figure has reached to more than 30% in 2022.
4.	The number of Iranian academics has grown significantly over the past 44 years. The population of students, faculty members, and assistants has grown by 20, 9, and 3.5 percent, respectively.
5.	From 1978 to 2022, the number of universities increased from 26 to 224, and the number of university units increased from 244 to more than 2290, showing a 9-fold growth.
6.	Currently, nearly 91,500 non-Iranian students are studying in Iranian universities, which has grown nearly 124 times over the past 44 years.
7.	The share of educated people from the total population has increased from 1.4% in 1978 to 19% in 2022.
8.	Per capita education of students in 2022 has reached to 3.5 million people.
9.	The number of active contracts with industry and society in 2022 is nearly 10,835.
10.	In 2021, 56,063 Iranian articles were indexed by Scopus, and 77,344 articles were indexed by ISI. It is also noteworthy that 64,356 articles had been indexed by ISI in 2019.
11.	In 2022, 340 Iranian were among one-percent highly-cited researchers. Also, the average of highly-cited researchers of two percent in the last three years is 1650 people.
12.	317 Iranian publications have been indexed by Scopus or ISI.
13.	In 2022, 126 publications were indexed in Scopus, also 68 ones were indexed in Web of Science.
14.	According to the Scopus index the Islamic Republic of Iran achieved the first rank of world science production among Islamic countries in 2022, and the rank 15 in the world. Also, According to WOS, in 2022, the Islamic Republic of Iran had the 2nd rank of science production among Islamic countries, and rank of 16 at the international level.
15.	759 cases of the best articles in the world in 2020 were produced by Iranian researchers.
16.	135 cases of registered international patents or inventions in 2019 were by Iran.
17.	With 12.4%, Iran achieved second rank of Scopus for Growth in the quantity of world science production from 2019 to 2020.
18.	According Scopus, in 2020, Iran was ranked 12th in the world in terms of the normalized citation index within the last 10 years.
19.	According to Scopus, in 2020, 31.4 percent of total Iranian articles were written with international participation.

معرفی ظرفیت های زبان فارسی در گفت و گوهای دوجانبه در حاشیه کنفرانس به زبان انگلیسی

با توجه به زمینه محتوایی کنفرانس و تمرکز بر فرهنگ و هنر، از فرصت موجود جهت معرفی زبان فارسی به عنوان یکی از زبان های تاثیرگذار در عرصه فرهنگ و هنر استفاده شد.

No.	Higher education statistics of the Islamic Republic of Iran
1.	The number of student population in Iran has increased from 160,308 in 1978 to 1,603,270 in 2022 that shows a 20-fold growth.
2.	The population of full-time faculty members has grown significantly from 9,274 in 1978 to 80,922 in 2022.
3.	In terms of gender, in 1978, only 19 percent of faculty members were female, however this figure has reached to more than 30% in 2022.
4.	The number of Iranian academics has grown significantly over the past 44 years. The population of students, faculty members, and assistants has grown by 20, 9, and 3.5 percent, respectively.
5.	From 1978 to 2022, the number of universities increased from 26 to 224, and the number of university units increased from 244 to more than 2290, showing a 9-fold growth.
6.	Currently, nearly 91,500 non-Iranian students are studying in Iranian universities, which has grown nearly 124 times over the past 44 years.
7.	The share of educated people from the total population has increased from 1.4% in 1978 to 19% in 2022.
8.	Per capita education of students in 2022 has reached to 3.5 million people.
9.	The number of active contracts with industry and society in 2022 is nearly 10,835.
10.	In 2021, 56,063 Iranian articles were indexed by Scopus, and 77,344 articles were indexed by ISI. It is also noteworthy that 64,356 articles had been indexed by ISI in 2019.
11.	In 2022, 340 Iranian were among one-percent highly-cited researchers. Also, the average of highly-cited researchers of two percent in the last three years is 1650 people.
12.	317 Iranian publications have been indexed by Scopus or ISI.
13.	In 2022, 126 publications were indexed in Scopus, also 68 ones were indexed in Web of Science.
14.	According to the Scopus index the Islamic Republic of Iran achieved the first rank of world science production among Islamic countries in 2022, and the rank 15 in the world. Also, According to WOS, in 2022, the Islamic Republic of Iran had the 2nd rank of science production among Islamic countries, and rank of 16 at the international level.
15.	759 cases of the best articles in the world in 2020 were produced by Iranian researchers.
16.	135 cases of registered international patents or inventions in 2019 were by Iran.
17.	With 12.4%, Iran achieved second rank of Scopus for Growth in the quantity of world science production from 2019 to 2020.
18.	According Scopus, in 2020, Iran was ranked 12th in the world in terms of the normalized citation index within the last 10 years.
19.	According to Scopus, in 2020, 31.4 percent of total Iranian articles were written with international participation.

علاوه بر این، تلاش هایی جهت راه اندازی سکویای
برخط برای نقد و آموزش تخصصی در حال انجام
است تا اطمینان حاصل شود که آموزش فرهنگی
در دسترس و فراگیر باقی می ماند. علاوه بر این،
برنامه درسی برای دوره کارشناسی ارشد در
آموزش ابتدایی به دقت طراحی شده است تا
مهارت های تفکر انتقادی را تقویت کند و خلاقیت و
نوآوری در آموزش را ارتقا دهد. پودمان های
تخصصی برای پرورش رشد شناختی کودکان،
ادغام تفکر خلاق در آموزش کارآفرینی، و
تقویت حساسیت فرهنگی در میان مربیان برای
آماده سازی آنها برای چشم اندازهای متنوع
فرهنگی و چالش های جهانی طراحی شده است.
ایران همچنان متعهد به ترویج آموزش فرهنگ و
هنر به عنوان وسیله ای برای غنی سازی زندگی،
الهام بخشیدن به خلاقیت و تقویت وحدت در میان
شهروندان خود و جامعه جهانی است.

بخشی از ارائه مطالب هیات ایرانی به زبان انگلیسی

Reservation of the Islamic Republic of Iran on the UNESCO
Framework for Culture and Arts Education

13-15 February 2024, Abu Dhabi, United Arab Emirates

In the name of God, The Most Compassionate, the Most Merciful

Mr. / Madam Chair,

As the delegation of the Islamic Republic of Iran, we must express our disappointment regarding our inability to attend the first day of the meeting due to the tardy issuance of our visa. This delay significantly undermined our capacity to participate meaningfully in the initial discussions and activities. We insist on the necessity for proactive measures to prevent such occurrences in the future, as timely visa processing is vital for ensuring the effective and equal engagement and contribution of all attendees. In addition we would like to put on record our reservation on several references throughout the final document of this meeting, namely the UNESCO Framework for Culture and Arts Education.

The Islamic Republic of Iran considers documents such as "the Education 2030: Incheon Declaration and Framework for Action for the Implementation of Sustainable Development Goal (SDG) 4, the Transforming Education Summit (2022), the MONDIACULT 2022 and the UNESCO Framework for Culture and Arts Education as non-legally-binding and voluntary documents. For this reason, the Islamic Republic of Iran does not consider itself bound by the provisions of the said documents, as some may be in contradiction with Islamic Sharia, national laws, legislations, regulations, policies and priorities, in addition to social principles, ethical values and cultural norms of the Iranian society.

Therefore, the Islamic Republic of Iran has no legal obligation vis-à-vis the above-mentioned documents, and their implementation is subject to Islamic principles and values, as well as national laws, legislations and regulations. Moreover, in the event of a contradiction between the provisions of national law and the above-mentioned instruments, national law and legislation shall prevail. My delegation requests the Secretariat to place on record the reservation of the Islamic R. of Iran, and to duly reflect it in the final report of the UNESCO World Conference on Culture and Arts Education. A written version of this statement will be provided to the UNESCO Secretariat for reflection in the final report of the Conference.

Thank you.

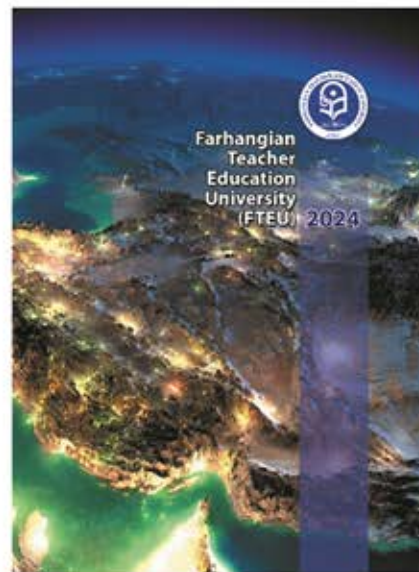
جایگاه هیات اعزامی جمهوری اسلامی ایران در ردیف اول

معرفی دانشگاه فرهنگیان در نظام تربیت معلم
جمهوری اسلامی ایران در گفت و گوهای چند
جانبه حاشیه کنفرانس به زبان انگلیسی

با توجه به علاقه مندی مخاطبان در دیدارهای
دوجانبه و چندجانبه در حاشیه کنفرانس مطالبی
جهت معرفی اهمیت و نقش معلم در ساختن آینده
کشورها و نیز اهمیت دانشگاه فرهنگیان تهیه شد.

توزیع کتابچه معرفی دانشگاه فرهنگیان به زبان
انگلیسی در حاشیه کنفرانس

بذر اصلی رویداد به زبان انگلیسی و عربی

نمایی از سالن اصلی کنفرانس

بخشی از پیش نویس نهایی چارچوب فرهنگ و آموزش هنر یونسکو

تصاویری از حجم تبلیغات محیطی کنفرانس

مراسم اختتامیه کنفرانس با حضور نمایندگان کشورهای حاضر در کنفرانس

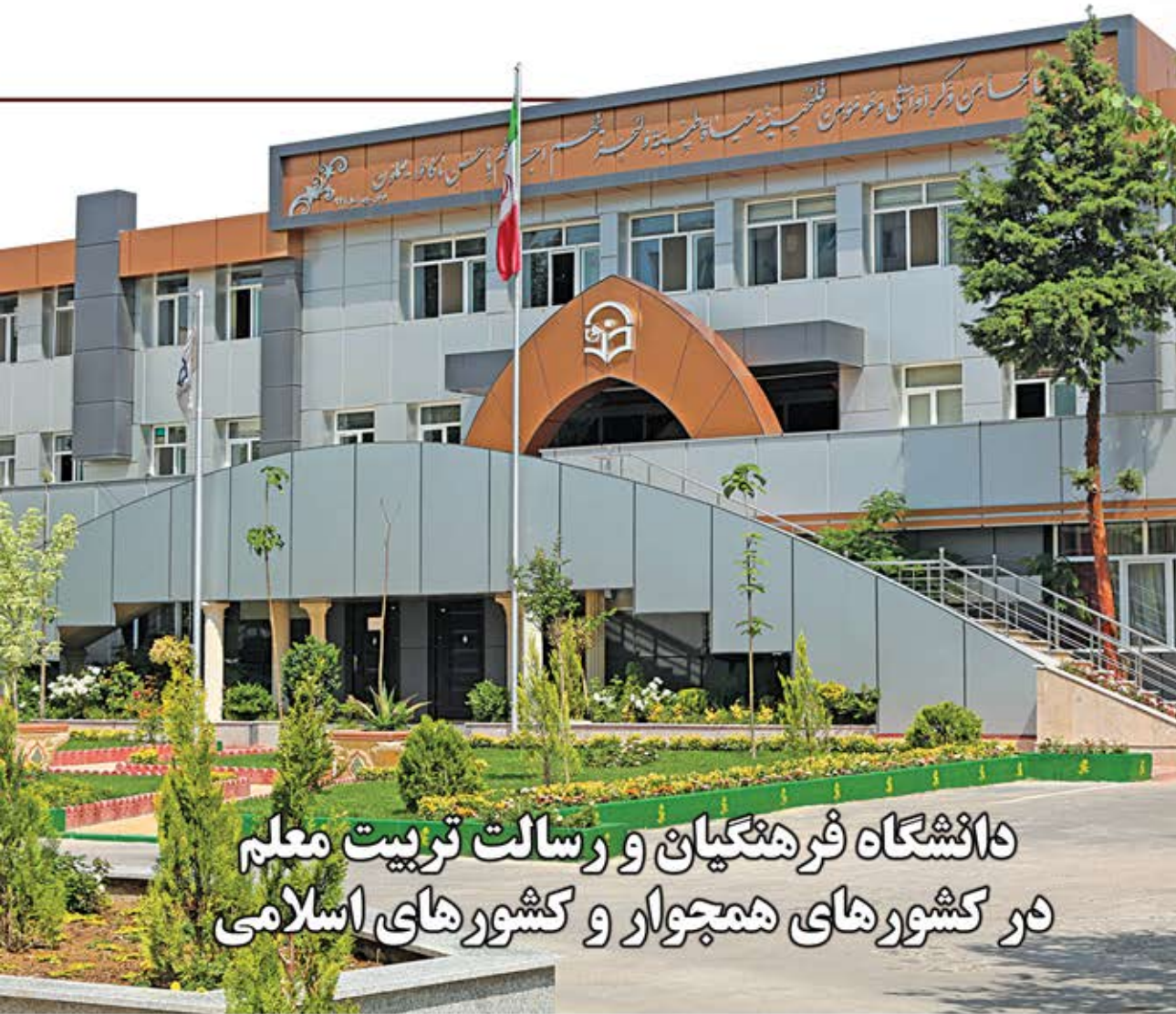
پنل موضوعی ۴ با عنوان نهادینه کردن و آزادسازی اکوسیستم‌های آموزش فرهنگ و هنر با حضور نمایندگان جمهوری اسلامی ایران

دیدار اعضای هیات اعزامی با جناب آقای دکتر عامری سفیر جمهوری اسلامی ایران در امارات متحده عربی

دانشگاه فرهنگیان و رسالت تربیت معلم در کشورهای همجوار و کشورهای اسلامی

دکتر مهرداد امیری

عضو هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان تهران، گروه آموزش زبان انگلیسی

پیشگفتار

تربیت معلم در کشور ما با قدمتی بیش از یکصد سال میتواند منشاء تحولات و دستاوردهای علمی، فرهنگی و آموزشی سترگی هم در داخل و هم در خارج از کشور باشد. آنگونه که از شواهد و مستندات تاریخی بر می آید نخستین مرکز تربیت معلم در سال ۱۲۹۸ خورشیدی به نام دارالمعلمین مرکزی به ریاست ابوالحسن فروغی تأسیس شد (صافی، ۱۳۹۸). در سال های بعد این مرکز گسترش یافته و بر تعداد چنین مراکزی در سراسر کشور افزوده شد و بعدها این مراکز نام جدیدی به خود گرفتند و دانشسرای تربیت معلم نامیده شدند (آقازاده، ۱۳۸۴). در سال ۱۳۹۰ با تأسیس دانشگاه فرهنگیان، تمامی مراکز تربیت معلم در قالب این دانشگاه با برنامه ای نوین و پویا از سال ۱۳۹۱ فعالیت خود را ادامه دادند. طبق آخرین گزارش ها، سازمان مرکزی دانشگاه فرهنگیان در تهران مستقر است و این دانشگاه با برخورداری از ۹۸ پردیس و مرکز در سراسر کشور در حال فعالیت

می باشد. پردیس ها در ساختار سازمانی، مافوق مراکز بوده و در هر استان مجموعه پردیس و مراکز تابعه آن با یک مدیریت در استان به فعالیت می پردازند. در حال حاضر، دانشگاه های فرهنگیان و تربیت دبیر شهید رجایی، تنها دانشگاه های کشور هستند که به طور رسمی به تربیت معلم مورد نیاز برای وزارت آموزش و پرورش می پردازند. امید است با توجه به بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی (۲۲ بهمن ۱۳۹۷) که از طرف رهبر جمهوری اسلامی ابلاغ شده است و مبتنی بر سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی در ۱۳۹۰) دانشگاه فرهنگیان علاوه بر رشد کمی، دارای رشد کیفی قابل ملاحظه ای باشد و بتواند به تربیت معلمان فکور و در تراز انقلاب اسلامی، به شکلی بایسته و شایسته اقدام نماید. همچنین انتظار می رود دانشگاه مذکور بتواند در سطح بین المللی نیز، در حوزه های آموزشی و پژوهشی، نقش قابل توجهی ایفا نماید. در مقاله حاضر به ضرورت فعالیت هرچه بیشتر دانشگاه فرهنگیان در سطح بین المللی و با توجه به تجربه و پیشینه این دانشگاه، به رسالت آن در حوزه تربیت معلم در کشورهای همجوار و کشورهای اسلامی می پردازد.

تاریخچه مختصر تربیت معلم در ایران

رشته ها و مقاطع تحصیلی در دانشگاه فرهنگیان در حال حاضر دانشگاه فرهنگیان با ۱۸ رشته در مقاطع کاردانی (۱۶۸۷ نفر)، کارشناسی ناپیوسته (۲۲۲۱ نفر)، و کارشناسی (۹۳۴۷۱ نفر)، ۱۲ رشته در مقطع کارشناسی ارشد (۱۴۴۹ نفر)، و ۱۷۴۱۵ نفر مهارت آموز (بر اساس ماده ۲۸) در حال تربیت ۱۱۴۲۴۳ نفر از نیروهای متعهد و متخصص مورد نیاز دستگاه آموزش و پرورش کشور می باشد. لازم به ذکر است که این دانشگاه، در حال حاضر، دارای ۸۵۳ هیات علمی، ۴۰۰ نفر مدرس و ۶۰۰۰ نفر استاد حق التدریس است. رشته های مقاطع کاردانی و کارشناسی این دانشگاه عبارتند از آموزش ابتدایی، آموزش الهیات، آموزش تاریخ، آموزش تربیت بدنی، آموزش جغرافیا، آموزش دانش آموزان با نیازهای ویژه، آموزش ریاضی، آموزش زبان انگلیسی، آموزش زبان عربی، آموزش زبان و ادبیات فارسی، آموزش زیست شناسی، آموزش شیمی، آموزش علوم اجتماعی، آموزش علوم تجربی، آموزش فیزیک، آموزش مشاوره و راهنمایی، آموزش مشاوره و راهنمایی (امور تربیتی)، آموزش هنر، و کار و فناوری. در مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه به تربیت نیروی کارآمد در ۱۳ رشته میپردازد که عبارتند از برنامه ریزی درسی، علوم تربیتی (گرایش آموزش و پرورش ابتدایی)، الهیات و معارف اسلامی (گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی)، الهیات و معارف اسلامی (گرایش علوم قرآن و حدیث)، رفتار حرکتی (گرایش آموزش تربیت بدنی)، آموزش زبان انگلیسی، آموزش ریاضی، زبان و ادبیات فارسی (گرایش آموزش زبان و ادبیات فارسی، آموزش زیست شناسی، آموزش شیمی، آموزش فیزیک، روان شناسی تربیتی، و مدیریت آموزشی.

نزدیک به ۲۰۸ سال پیش اولین گروه معلمان توسط عباس میرزا به خارج فرستاده شدند و بعد از گذشت قریب به ۴۰ سال، در ۱۲۲۹ (۱۶۸ سال پیش) امیرکبیر دارالفنون را بنیان نهاد. ۶۸ سال بعد از امیر کبیر در سال ۱۲۹۸ دارالمعلمین ایجاد شد و بعد از آن، به ترتیب دارالمعلمین عالی (۱۳۰۸)، دانشسراهای مقدماتی و عالی (۱۳۱۲)، مراکز تربیت معلم دو ساله روستایی (۱۳۲۲)، مراکز تربیت معلم یکساله (۱۳۲۸)، دوره تربیت معلم حرفه ای پسران و دختران (۱۳۴۱)، دانشسرای عالی سپاه دانش (۱۳۴۳)، مرکز تربیت معلم دینی (۱۳۴۵)، مراکز تربیت معلم کودکان استثنایی (۱۳۴۷)، مراکز دانشسرای راهنمایی (۱۳۴۸)، مراکز تربیت معلم دو ساله فنی و حرفه ای (۱۳۵۰)، مراکز تربیت مربی کودک (۱۳۵۱) تأسیس و فعال گردیدند. در همین راستا، در سال ۱۳۵۱، دانشکده های علوم تربیتی دانشگاه ها نیز فعال شدند (ابوحمزه و همکاران، ۱۴۰۱). در سال ۱۳۵۳ با تصویب شورای گسترش آموزش عالی، نام دانشسرای عالی به دانشگاه تربیت معلم تغییر یافت و اداره آن به صورت هیأت امنایی درآمد. با تأسیس دانشگاه، توسعه برنامه تربیت دبیر در سطح کشور جزء اهداف آن قرار گرفت و دانشسراهای عالی در شهر های زاهدان، سنندج و یزد تأسیس گردید و مدرسه های علوم اراک و کاشان تحت پوشش دانشگاه تربیت معلم قرار گرفتند (موسوی و موسوی، ۱۴۰۱).

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، تربیت معلم در کشور به عهده دانشسراهای تربیت معلم دو ساله و چهارساله و همچنین دانشگاه های تربیت معلم و دانشکده های علوم تربیتی در دانشگاه های مختلف کشور و تربیت دبیر و سپس مراکز تربیت معلم بود. در همین راستا، در سال های ۱۳۶۶ و ۱۳۶۸ شعبه های دانشگاه تربیت معلم در شهرهای سبزوار و تبریز تأسیس شدند و در سال ۱۳۶۹ با تصویب شورای گسترش آموزش عالی تمام واحدهای وابسته به شعبه های دانشگاه از آن منفک و مستقل شدند. سپس این دانشگاه به اسم دانشگاه خوارزمی تغییر نام داد و مسولیت تربیت معلم به عهده دانشگاه تربیت دبیر فنی شهید رجایی و مجتمع آموزش عالی پیامبر اعظم (ص) گذاشته شد. با تأسیس دانشگاه فرهنگیان در سال ۹۱، کلیه مراکز تربیت معلم تحت پوشش این دانشگاه قرار گرفتند و همگام با دانشگاه شهید رجایی، مأموریت تربیت معلم در کشور را این دو مرکز آموزشی عهده دار شدند (ابوحمزه و همکاران، ۱۴۰۱).

جمهوری اسلامی ایران از قدرت و وضعیت علمی خوب و در برخی موارد بهتری نسبت به همسایگان خود و بسیاری از کشورهای اسلامی، برخوردار است. همچنین از نقطه نظر فرهنگی، کشورهای همجوار ما یا در گذشته خود، به ایران بزرگ فرهنگی تعلق داشته اند (مانند تاجیکستان و افغانستان) یا از نظر مذهبی، دارای دین مشترک (مانند عراق، ترکیه، و پاکستان) و همچنین مشترکات قومی-نژادی و زبانی با ایرانیان هستند (مانند ارمنستان، آذربایجان و گرجستان). بعلاوه، در حال حاضر، زبان فارسی در کشورهای ایران، افغانستان و تاجیکستان، زبان رسمی محسوب می‌شود. نام رسمی این زبان در این سه کشور به ترتیب فارسی (پارسی)، دری و تاجیکی است. افزون بر این، فارسی در ازبکستان زبان اقلیت بزرگی از کشور است. زبان فارسی در کشورهای ارمنستان، تاجیکستان، و هند، در گستره وسیعی صحبت می‌شود و گویشوران قابل توجهی دارد (اسپونر، ۲۰۱۲).

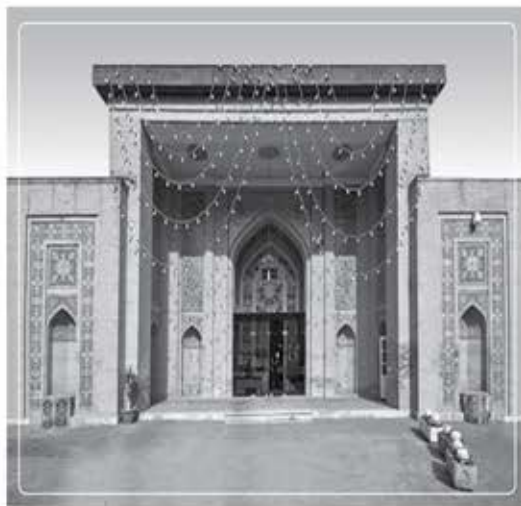
با توجه به عدم توفیق دانشگاه‌های کشورهایایی چون عراق و افغانستان در تربیت معلم، که از آسیب‌های جنگ در این کشورها نیز مصون نبوده است، جای آن دارد که دانشگاه فرهنگیان، در حوزه روابط بین الملل خود، ماموریتی جدید را به عهده گیرد و بتواند سهمی قابل توجه از تربیت معلم در این کشورها را به خود اختصاص دهد. با توجه به هزینه نسبتاً مناسب تربیت نیروهای کارآموده برای حرفه معلمی در ایران، می‌توان با آگاهی بخشی و تبلیغ مناسب، تربیت معلم برای کشورهای همسایه و کشورهای اسلامی را قوت بخشید و به مرور سهمی قابل توجه از این حوزه را به دست گرفت. لازم به ذکر است که چنین حرکتی هم از لحاظ اقتصادی و هم از لحاظ فرهنگی بازی برد-بردی به حساب می‌آید و می‌تواند از لحاظ نزدیک کردن روابط بین الملل و ایجاد انگیزه‌های صلح طلبانه و انسان دوستانه در میان کشورهای همجوار و کشورهای اسلامی فوائد بسیاری داشته باشد.

با توجه به پتانسیل موجود و تجربه، اندوخته علمی، بینش تربیتی، و رویکرد پژوهشی دانشگاه، میتوان گفت که دانشگاه فرهنگیان به خوبی بستر تبدیل شدن به یک دانشگاه بین المللی در حوزه تربیت معلم را داراست. از جمله دلایل این ادعا، وجود نیروهای خبره، برخورداری از فضاهای آموزشی گسترده در سراسر کشور، و اقبال عمومی نسبت به تربیت معلم در کشور و همچنین اهمیت تربیت معلم در کشورهای همجوار و کشورهای اسلامی را می‌توان بر شمرد. شاید نگاهی به کمبود فعلی نیرو در آموزش و پرورش و تربیت معلم و نیاز داخلی به تربیت نیروهای متعهد و توانمند، این پرسش را ایجاد کند که دانشگاه فرهنگیان که هنوز به رفع نیازهای درونی کشور به طور کامل نپرداخته، چرا باید در سطح بین المللی فعالیت کند؟ در پاسخ به چنین پرسشی باید گفت، اتفاقاً فعالیت گسترده و آن هم در سطح بین المللی می‌تواند زمینه ساز سرازیر شدن امکانات بیشتر به سوی دانشگاه، جلب مشارکت سایر ارگان‌ها و آگاه سازی مسئولین سیاست گذاری خارجی کشور به توانایی بالقوه این دانشگاه در امر تربیت معلم در بعد فرامرزی باشد.

توانایی بالقوه دانشگاه در تربیت معلم برای کشورهای اسلامی و کشورهای همجوار کشور ما با هفت کشور همسایه خود یعنی ارمنستان، افغانستان، پاکستان، ترکمنستان، ترکیه، جمهوری آذربایجان، و عراق در ارتباط است و خوشبختانه مراودات اقتصادی و سیاسی خوبی دارد. کشورهای تاجیکستان، ازبکستان، هند و گرجستان نیز، گرچه با ما همجوار نیستند، تعداد زیادی از دوستداران، علاقه مندان و گویشوران زبان فارسی را در خود جای داده اند. در حال حاضر، اسلام به صورت رسمی در قانون اساسی ۲۶ کشور جهان ذکر شده است، این کشورهای عبارتند از: مصر، ایران، عراق، اردن، کویت، لیبی، مالدیو، مالزی، موریتانی، مراکش، عمان، پاکستان، فلسطین، قطر، عربستان سعودی، جمهوری صحرای، سومالی، تونس، افغانستان، الجزایر، بنگلادش، بحرین، برونی، کومور، جیبوتی، امارات متحده عربی و یمن.

منابع فارسی

ابوحمزه، احمد، ملایی توانی، ترکمنی آذر، پروین، و یوسفی فر. (۱۴۰۱). نوسازی نظام آموزشی ناظر به مدارس و معلمان و بازتاب آن در مذاکرات و مصوبات مجلس اول مشروطه. نشریه پژوهش‌های تاریخی ایران و اسلام، ۱۶(۳۰)، ۱-۲۴.

آقازاده، احمد. (۱۳۸۴). نگاهی تحلیلی بر سیر تحولات نظام تربیت معلم در ایران. فصلنامه روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبائی، ۱۱(۱)، ۱۴۴-۱۲۳.

صافی، احمد. (۱۳۹۸). صد سال تربیت معلم در ایران: فرصتها، تهدیدها و چشم انداز آینده. فصلنامه تعلیم و تربیت، ۸، ۸۳-۱۰۶.

موسوی، سید عباس؛ موسوی، سیده صدیقه. (۱۴۰۱). بررسی مبانی فلسفی تربیت معلم در ایران. مطالعات روانشناسی و علوم تربیتی (موسسه آموزش عالی نگاره)، پاییز ۱۴۰۱ - شماره ۴۲، صص ۵۵۸-۵۵۹.

منابع انگلیسی

Gholami, J., & Qurbanzada, I. (۲۰۱۶). Key stakeholders' attitudes towards teacher education programs in TEFL: A case study of Farhangian University in Iran. Journal of Teacher Education for Sustainability, ۱۸(۲), ۵-۲۰.

Haghighi Irani, F., Chalak, A., & Heidari Tabrizi, H. (۲۰۲۰). Assessing pre-service teachers' professional identity construction in a three-phase teacher education program in Iran. Asian-Pacific Journal of Second and Foreign Language Education, ۵, ۱-۲۱.

Spooner, B. (۲۰۱۲). Persian, Farsi, Dari, Tajiki: Language names and language policies. In H. Schiffman (Ed.), Language policy and language conflict in Afghanistan and its neighbors (pp. ۸۹-۱۱۷). Brill.

همچنین با توجه به گستره آموزش زبان فارسی در شبه قاره هند و خیل علاقه مندان و گویشوران زبان فارسی در کشورهای اسلامی و کشورهای همجوار، "آموزش زبان فارسی به غیر فارسی زبانان" از اهمیت ویژه ای برخوردار می شود. بنابراین، تربیت معلم و استاد آموزش زبان فارسی به غیر فارسی زبانان، حائض اهمیت است. دانشگاه فرهنگیان می تواند برنامه تربیت معلم زبان فارسی برای کشورهای هدف را به خوبی به عهده بگیرد و با ایجاد یک مرکز تربیت استاد و مربی در این حوزه، هم رسالت خود را به خوبی انجام دهد و هم به گسترش زبان فارسی در سطح جهانی کمک نماید.

نکته دیگری که از ارزش بالایی برخوردار است، ارزش و اعتبار زبان عربی در کشورهای اسلامی است. تربیت مربی و استاد آموزش زبان عربی، علوم قرآنی، تقریب مذاهب اسلامی، و تبادل استاد و دانشجو در دوره های کوتاه مدت کاربردی در بسیاری دیگر از حوزه های وابسته و همکاری با دانشگاه ها و مراکز علمی کشورهای اسلامی می تواند از ماموریت های جدید دانشگاه فرهنگیان به شمار رود.

همچنین ارتقاء هویت حرفه ای معلمان، برنامه کارورزی و کارآزموی حرفه معلمی در نظام تربیت معلم فعلی در ایران، و توجه به جنبه های معنوی تربیت نیروی کار آمد برای شغل معلمی، می تواند به عنوان الگویی برای تربیت معلم در کشورهای همجوار و کشورهای مسلمان، مورد توجه قرار گیرد. آنگونه که برخی پژوهش ها نشان داده است (حقیقی ایرانی و همکاران، ۲۰۲۰؛ غلامی و قربان زاده، ۲۰۱۶)، طراحی برنامه های بومی مطابق با نیازهای دانشجو-معلمان، علاوه بر تسهیل ارتقاء هویت حرفه ای معلم، ممکن است به ارزیابی کیفیت عملکرد معلمان و توسعه ابزارهای ارزیابی معلمان کمک نماید. همچنین می توان با رصد کردن حوزه های کارورزی، هویت حرفه ای و دیگر بخش های تربیت معلم در کشورهای همسایه و همجوار، هم از تجارب آنها در این زمینه استفاده کرد و هم فضایی برای طراحی و اجرای برنامه های مشترک تربیت معلم، فراهم نمود.

آشنایی با نظام آموزشی کشور کره جنوبی

مروری جامع
بر نظام آموزشی کره جنوبی
سید عرفان طاهری
دانشجو معلم
رشته آموزش زیست شناسی
دانشگاه فرهنگیان، مرکز آموزش عالی
شهید بهشتی تهران

مقدمه

نظام آموزشی کره جنوبی به عنوان یکی از بهترین نظام‌های آموزشی در جهان شناخته می‌شود؛ به طوری که بر اساس برخی آمارهای منتشر شده در سال‌های اخیر، نظام آموزشی این کشور توانسته در بعضی شاخص‌ها و دوره‌های تحصیلی عنوان برترین را در جایگاه جهانی کسب کند.

نظام آموزشی کره جنوبی

نظام آموزشی کشور کره جنوبی از سیستم ۶-۳-۳ (شامل ۶ سال ابتدایی، ۳ سال راهنمایی و ۳ سال دبیرستان) پیروی می‌کند. علاوه بر این بیشتر کودکان در این کشور مقطع پیش‌دبستانی را نیز می‌گذرانند.

در ادامه به توضیح اجمالی این مقاطع تحصیلی می‌پردازیم:

پیش‌دبستانی

این مقطع تحصیلی از ۳ سالگی تا ۶ سالگی را شامل می‌شود که کاملاً اختیاری بوده و الزامی برای سپری کردن این دوره وجود ندارد. برخی از مراکز پیش‌دبستانی موجود در این کشور دولتی و رایگان هستند و برخی دیگر به صورت خصوصی و با دریافت پول اداره می‌شوند.

کودکان در این مقطع با مهارت‌های اساسی و مهمی از جمله خواندن، نوشتن، ریاضیات، روش‌های تفکر و یادگیری، موسیقی، ورزش و زبان انگلیسی آشنا می‌شوند.

علاوه بر این تمرکز زیادی بر آموزش موضوعاتی مثل بهداشت و سلامت، جامعه‌شناسی و موضوعات مرتبط با مهارت‌های اجتماعی وجود دارد که در نهایت، منجر به تقویت هوش اجتماعی محصلان و رشد همه‌جانبه آن‌ها در حوزه‌های مختلف می‌شود.

بر اساس آمارهای منتشر شده بیش از ۵۰ درصد کودکان در کره جنوبی این مقطع تحصیلی را سپری می‌کنند.

ابتدایی

این مقطع تحصیلی که از حدود ۶ سالگی شروع می‌شود و تا سن ۱۲ سالگی ادامه می‌یابد یکی از مقاطع تحصیلی اجباری در نظام آموزشی کره جنوبی است. این دوره حدود ۶ سال به طول می‌انجامد و تمرکز اصلی آن بر آموزش و تقویت مهارت‌های مرتبط با زبان کره‌ای، زبان انگلیسی، ریاضیات، علوم، اخلاق، ورزش، موسیقی، هنرهای زیبا و علوم اجتماعی است؛ به طوری که در سال‌های اول و دوم ابتدایی تأکید زیادی بر روی زبان کره‌ای، ریاضیات و همچنین دروسی مثل زندگی خوب و زندگی شاد که به نوعی آموزش مهارت‌های زندگی، حل مسئله و خلاقیت و یادگیری است وجود دارد و سایر دروس عمدتاً در سال‌های بعدی به برنامه درسی دانش‌آموزان افزوده می‌شوند.

جالب است بدانید که در کره جنوبی تأکید ویژه‌ای بر آموزش زبان انگلیسی وجود دارد به طوری که از سال ۱۹۹۷، زبان انگلیسی به عنوان بخشی از برنامه درسی در مقطع ابتدایی به صورت یک ساعت در هفته برای دانش‌آموزان پایه سوم و چهارم و دو ساعت در هفته برای دانش‌آموزان پایه پنجم و ششم تدریس می‌شود.

راهنمایی

در کره جنوبی این مقطع تحصیلی، دوره‌ای اجباری بوده و به طور معمول از سن ۱۲ سالگی تا سن ۱۵ سالگی را شامل می‌شود. در این مقطع تحصیلی تمرکز بیشتر بر موضوعاتی نظیر اخلاق، زبان کره‌ای، ریاضیات، مطالعات اجتماعی، علوم، ورزش، موسیقی، هنر، آموزش فنی، اقتصاد و زبان انگلیسی است. در این مقطع رقابت دانش‌آموزان برای کسب نمرات خوب شروع به افزایش می‌کند. زیرا شرط لازم برای پذیرش در یک دبیرستان خوب، کسب معدل بالا در این مقطع تحصیلی است.

دبیرستان

اگرچه تحصیل در این مقطع اجباری نیست؛ اما با این حال عمده دانش‌آموزان در این کشور این مقطع تحصیلی را نیز سپری می‌کنند. در این کشور علاوه بر دبیرستان‌های آکادمیک (عادی) که به تدریس تئوری علوم مختلف می‌پردازند، دبیرستان‌های فنی نیز وجود دارند که در واقع همان کار هنرستان‌های فنی و حرفه‌ای را انجام می‌دهند و دانش‌آموزان را برای ورود به بازار کار آماده می‌کنند. حدود ۲۵ درصد دانش‌آموزان به این مدارس فنی وارد می‌شوند. از آنجایی که معدل دانش‌آموزان در مقطع دبیرستان، نقش بسیار مهمی در ورود آن‌ها به دانشگاه‌های برتر این کشور دارد و از طرفی دانش‌آموزان باید برای شرکت در کنکور سراسری آماده شوند، رقابت دانش‌آموزان در این مقطع تحصیلی به اوج خودش می‌رسد؛ به‌طوری‌که بعضی دانش‌آموزان هزینه‌های بسیار بالایی برای شرکت در کلاس‌های خصوصی و... صرف می‌کنند.

جالب است بدانید که تا سال ۱۹۹۶ تنها ۵ درصد از دبیرستان‌های این کشور به صورت مختلط اداره می‌شد و امروزه نیز با وجود افزایش این درصد، همچنان بیشتر دبیرستان‌های موجود در کره جنوبی به صورت تک جنسیتی اداره می‌شوند.

شبیه ایران، اما جلوتر! چرا؟

احتمالاً تا اینجا به این نکته پی بردید که نظام آموزشی کشور کره جنوبی حداقل در ظاهر شباهت‌های بسیار زیادی به نظام آموزشی ایران دارد. اما با این حال به عنوان یکی از سیستم‌های آموزشی برتر در جهان شناخته می‌شود و در بسیاری از آزمون‌های علمی، جایگاه درخشانی را در جهان کسب کرده است. در ادامه تلاش می‌کنیم به مواردی بپردازیم که در رسیدن این کشور به این جایگاه مهم نقش داشته اند:

بودجه آموزش

بر اساس بررسی‌های انجام شده، بخش قابل توجهی از بودجه دولت کره جنوبی صرف توسعه و بهبود زیرساخت‌های آموزشی این کشور می‌شود.

با بررسی داده‌های آماری منتشر شده، متوجه می‌شویم که در سال‌های گذشته بودجه بخش آموزش در این کشور به طور قابل توجهی افزایش یافته و از ۵۲/۹ تریلیون وون در سال ۲۰۱۵، به ۸۴/۱ تریلیون وون در سال ۲۰۲۲ رسیده است. این در حالی است که این کشور یکی از پایین‌ترین نرخ‌های تورم در جهان را دارا است.

هزینه بالا در بخش آموزش، نه تنها بر کیفیت آموزشی این کشور اثر داشته، بلکه خود باعث توسعه زیرساخت‌های علمی و فناوری و در نتیجه بهبود وضعیت اقتصادی این کشور شده است.

ارزش علم‌آموزی

بررسی‌ها نشان می‌دهند که نه تنها دولت، بلکه مردم این کشور نیز اهمیت بسیار زیادی برای آموزش و علم‌آموزی قائل هستند، به طوری که حدود یک‌سوم از مردم کره جنوبی به‌نوعی درگیر فعالیت‌های آموزشی در این کشور هستند. اهمیت آموزش در این کشور تا حدی است که چندین شبکه تلویزیونی و روزنامه صرفاً در بحث آموزش فعالیت می‌کنند و برخی شرکت‌های بزرگ مثل LG مشارکت فعالی در بخش هزینه‌های آموزشی این کشور دارند.

جالب است بدانید که در کره جنوبی مدارس حتی در روزهای تعطیل هم باز هستند و اگرچه حضور دانش‌آموزان در این روزها اجباری نیست؛ اما دانش‌آموزان می‌توانند برای رفع اشکال و... در این روزها هم به مدرسه مراجعه کنند. نکته‌ای که خود می‌تواند مهر تأییدی بر اهمیت آموزش در این کشور باشد.

جایگاه معلمان

بررسی‌ها نشان می‌دهند که معلمان کره‌ای از جایگاه شغلی بسیار خوبی در این کشور برخوردار هستند. جالب است بدانید حقوق معلمان در کشور کره جنوبی به‌عنوان یکی از بهترین دستمزدها در این کشور شناخته می‌شود.

علاوه بر این معلمان از جایگاه اجتماعی بسیار بالایی در نزد جامعه کره برخوردار هستند؛ چراکه شغل معلمی در سنت مردم کره جایگاه بسیار مثبت و بالایی دارد و در نتیجه، مردم و دانش‌آموزان احترام ویژه‌ای برای معلمان قائل هستند. به گفته دکتر هوان پارک، حقوق و جایگاه معلمان در کشور کره جنوبی (در مقایسه با معلمان در سایر نقاط دنیا) در جایگاه دوم جهان قرار دارد.

گزینش معلمان

همان‌طور که در قسمت قبل گفتیم، شغل معلمی در کشور کره جنوبی، شغلی بسیار محبوب و مورد احترام محسوب می‌شود. در نتیجه تقاضای بسیاری برای ورود به این عرصه وجود دارد، به طوری که داوطلبان حرفه معلمی در این کشور از میان برترین دانش‌آموزان دوره دبیرستان انتخاب می‌شوند که این خود نشان‌دهنده ارزش بالای این شغل در این کشور است.

جالب است بدانید که در این کشور هیچ محدودیت سنی خاصی برای کسب صلاحیت حرفه‌ای تدریس و معلمی وجود ندارد. متقاضیان کسب صلاحیت حرفه‌ای تدریس در این کشور باید قبل از فارغ التحصیلی حدود ۱۴۰ ساعت در دوره‌های مختلف آموزشی شرکت کنند. این برنامه آموزشی، شامل دروس نظری، شیوه‌های تدریس و فعالیت‌های عملی متناسب با حرفه معلمی است.

لازم به ذکر است که در کشور کره جنوبی تنها افرادی می‌توانند صلاحیت حرفه‌ای معلمی را کسب کنند که یا از مراکز تربیت معلم فارغ التحصیل شده باشند و یا اینکه از مراکز مربوط به تعلیم و تربیت مدرک کارشناسی ارشد را کسب کرده باشند.

سخن پایانی

در پایان باید به این واقعیت نیز اشاره کنیم که

انتقادهای بسیاری به نظام آموزشی کره جنوبی وارد شده است؛ به طوری که بسیاری آن را زمینه ساز نابودی استعدادهای دانش‌آموزان می‌دانند. کنکور در کره جنوبی به یکی از حیاتی‌ترین مسائل زندگی خانواده‌ها تبدیل شده، به گونه‌ای که خانواده‌ها هر ساله هزینه‌های هنگفتی برای شرکت فرزندانشان در کلاس‌های خصوصی صرف می‌کنند. درحقیقت اهمیت بالایی تحصیل در جامعه کره جنوبی، خود باعث افزایش استرس و اضطراب در میان محصلان این کشور شده است.

از طرفی دیگر، نظام آموزشی کره جنوبی نیز همواره به‌عنوان یکی از سخت‌گیرترین نظام‌های آموزشی در جهان شناخته می‌شود که این خود نیز موافقان و مخالفان بسیاری دارد.

با همه این مشکلات شاید بتوان گفت اختصاص بودجه هنگفت به بخش آموزش و ایجاد زیرساخت‌های مناسب آموزشی و همچنین بالابردن حقوق و جایگاه اجتماعی معلمان در این کشور که خود باعث جذب نخبگان به این حوزه شده است، از جمله عواملی هستند که تا حدودی توانسته‌اند از بار مشکلات نظام آموزشی این کشور کم کنند؛ تا جایی که امروزه از این کشور به‌عنوان یکی از کشورهای نسبتاً موفق در بحث آموزش یاد می‌شود.

منابع:

توران سلیمانی؛ عظیمه متکلم؛ یوسف نامور. "مطالعه تطبیقی معیارهای انتخاب دانشجو معلم در مراکز تربیت معلم کشورهای کره جنوبی، ژاپن، کانادا، فنلاند و ایران". دوفصلنامه مطالعات برنامه درسی آموزش عالی، ۱۲، ۲۳، ۱۴۰۰، ۱۹۹-۱۷۳.

مصاحبه با دکتر هوان پارک؛ جایگاه اجتماعی و حقوق معلمان کره‌ای در سایت <https://raveshtadris.com>

بررسی دلایل پیشرفت نظام آموزشی در دو کشور کره جنوبی و ژاپن؛ رتبه نخست و دوم جهان در آموزش دوره ابتدایی در سال ۲۰۱۷. پایگاه خبری تحلیلی معلمان ایران (صدای معلم)

علی‌اکبر سمیعی؛ بدری شاه طالبی؛ احمد عابدی. "مطالعه تطبیقی برنامه‌های آموزش خلاقیت به دانش‌آموزان دوره ابتدایی ژاپن، کره جنوبی و سن‌گاپور؛ درس‌هایی برای ایران". فصلنامه ایرانی آموزش و پرورش تطبیقی، ۴، ۲، ۴۲۵-۴۵۱، ۱۳۹۸

[https://www.roshdmag.ir/Roshdmag_content/media/article/28.33/20from/20\(98-99\)/20MATN/20-PISH/20-DABESTANI/20-41-10-1.pdf](https://www.roshdmag.ir/Roshdmag_content/media/article/28.33/20from/20(98-99)/20MATN/20-PISH/20-DABESTANI/20-41-10-1.pdf)

<https://haneulssem.com/2022/03/29/education-system-of-south-korea>

<https://www.statista.com/statistics/712987/south-korea-lo-cal-governments-budget-for-education>

<https://www.4daykorean.com/school-in-south-korea>

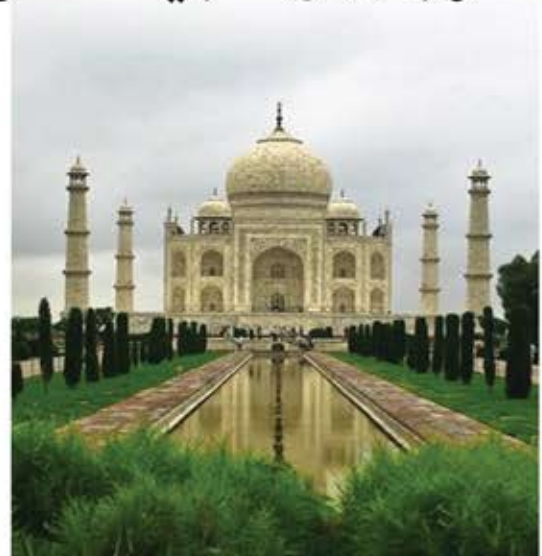

زبان و ادبیات فارسی در کشور هند

و نمو پیدا کند و مردم هند چگونه با زبان فارسی آشنا شدند. قبل از شروع بحث باید این نکته را بیان کنم که جواهر لعل نهرو در کتاب کشف هند می نویسد: (در بین ملت‌ها و نژادهای بسیاری که با هندوستان تماس داشته و در زندگی و فرهنگ هندی زیست کرده‌اند قدیمی ترین و بادوام ترین آنها ایرانیان می باشند.)

پس ارتباط ایران و هند مربوط به ۲۰۰،۱۰۰ یا ۲۰۰ سال قبل نیست و برای اینکه بتوانیم به سر منشأ این رابطه پی ببریم باید به عقب برگردیم و به دوره ساسانیان نگاهی بیاندازیم. در حوزه ادبیات فارسی کتابی داریم که مطمئناً همه با آن آشنا هستند و آن کتاب کلیله و دمنه هست که برای اولین بار از سرزمین هند وارد ایران شد. فردی به اسم برزویه، طبیب دربار خسرو انوشیروان ساسانی، تصمیم گرفت برای جست و جوی دارویی که مردم را از مرگ نجات می دهد به هند مسافرت کند. اما در سرزمین هند متوجه شد دارو یا گیاهی با این خاصیت وجود ندارد بلکه چیزی که او دنبالش بوده کتابی است در خزانه پادشاه. به این ترتیب برزویه طبیب با فردی که در خزانه پادشاه بود ارتباط دوستی برقرار کرد. این فرد برای برزویه داستان کلیله و دمنه را می خواند و برزویه داستان را به خاطر خود می سپرد و شب که به خوابگاه بر می گشت مواردی که در خاطرش حفظ کرده بود را روی کاغذ یادداشت می کرد. به جرئت می توان گفت برزویه طبیب اولین سفیر فرهنگی ایران به هند در دوره ساسانیان و پادشاهی خسرو انوشیروان به شمار می رود. سرآغاز ارتباطات فرهنگی ایران و هند از این طریق بود و وقتی برزویه به ایران برگشت کتاب کلیله و دمنه و شطرنج را در دست داشت و در پاسخ لطفی که هندی‌ها به ایران داشتند تخته نرد را به عنوان هدیه برای آنها فرستاد.

شاید برای ما این سوال پیش بیاید که کتاب کلیله و دمنه وقتی به ایران آمد چه خطی داشت. زبانی که در این دوره در دربار حاکم بود زبان ساسانی پهلوی یا به عبارتی پارسی میانه بود. سال ۲۱ قمری دین اسلام به ایران آمد و تمام سرزمین ایران مسلمان شدند و این کتاب به این خط باقی مانده بود تا اینکه در زمان عباسیان در سال ۱۸۶ منصور عباسی هیأت ترجمه‌ای را تشکیل داد و به سرپرستی فردی به نام ابن مقفع متن اصلی کلیله و دمنه بدون هیچ کم و کاستی به زبان عربی برگردانده شد. ابن مقفع خدمت بزرگی به سرزمین ایران و ادبیات فارسی و همین طور ادبیات هند کرد.

«بخش اول»

دکتر فریسی چاپیری نسی

استاد یار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب

گرماتوری: خاتم زهرا علی‌نویس

دانشجوی رشته ادبیات فارسی دانشگاه فرهنگیان گاهان مرکز

آموزش عالی امام خمینی (ره)

چون شکر: شیرین و چون گوهر: زبان پارسی ست

فارسی، فرهنگی و آیین و نشان پارسی ست
آنچه از توفان و از باران نمی یابد گزند
کاخ فردوسی، خدای شاعران پارسی ست
بر سر یاران افغان و بلوچ آذری
شاخ پر بار زبان پرتوان پارسی ست
وحدت کرد و لر و تاجیک در ایران زمین
از زبان مشترک با دودمان پارسی ست
گرچه گوید همدلی از همزبانی خوشتر است
این زبان حبل المتین همدلان پارسی ست
در بهارستان میهن، صد نگارستان بپاست
جای جای خاک پایش بوستان پارسی ست
چون سه رنگ پرچم سبز و سپید و سرخ ما
جایگاهش قلب مردان و زنان پارسی ست
خانه‌ی ایرانیان پاینده و جاوید باد
تا که جاویدان زبان جاودان پارسی ست
«دکتر شاهین سپنتا»

موضوع ارتباط زبان فارسی با شبه قاره هند است. تاکنون دانستیم که زبان فارسی از دیرباز در کشور پاکستان وجود داشته است و این زبان به شبه قاره هند نیز راه یافته است. حال می خواهیم به این پرسش مهم پاسخ بدهیم که چه عواملی موجب شد تا زبان فارسی در شبه قاره هند رشد

جوینی را در آن سرزمین نماینده خود قرار داد و ۲۴ سال عطا ملک جوینی به زبان فاسی در عراق حکومت کرد و باعث رشد و رواج زبان فارسی در آن سرزمین شد. پس سرزمین های اطراف ما چندان با زبان فارسی بیگانه نبودند.

اگر شما با سرزمین سیستان و بلوچستان و شهر زاهدان، خاش و سراوان آشنا باشید باید بدانید این قسمت، مرز میان ایران و هند بوده است یعنی کنارسرزمین ما به جای پاکستان هند قرار داشته است. هند سرزمین بسیار وسیعی بوده است به گونه ای که می شد آن را معادل یک قاره دانست و از آنجا که به اندازه یک قاره نبوده آن را شبه قاره هند نامیده اند. این منطقه زیاد شناخته شده نبود و کم کم با ورود افرادی از انگلستان، ایتالیا، هند و پرتقال به جاهای دیگر شناسانده شد. سرزمین ایران و هند با هم آشنایی دیرینه ای دارند.

تا قبل از جنگ جهانی دوم سرزمین هند به همین شکل باقی مانده بود تا اینکه در سال ۱۳۱۸ شمسی جنگ جهانی دوم رخ داد که تا ۶ سال به طول انجامید و در این مدت سرزمین هند در دست سربازان انگلیسی و تحت سلطه دولت انگلستان بود. در سال ۱۳۲۴ دولت انگلستان با این شرط حاضر به ترک هند شد که این سرزمین تقسیم شود. سرزمین هند در سال ۱۳۲۶ شمسی یعنی تقریباً ۷۶ سال پیش به سرزمین هند و پاکستان تقسیم شد و چند سال پس از آن سرزمین بنگلادش از پاکستان جدا گردید. پس سرزمین پاکستان حدود ۷۶ سال است که با ایران همسایه شده و در واقع قبل از آن جزو سرزمین هند بوده است.

«ادامه مطلب را در شماره بعدی دنبال نمایید.»

این کتاب در زمان سامانیان در دوره پادشاهی امیر نصر سامانی به دستور ابوالفضل بلعمی به زبان ساده فارسی نوشته شد و نیز توسط رودکی در دوازده هزار بیت به نظم سروده شد، اما همه اینها از بین رفت و تنها کتابی که این مقفع آن را به عربی برگردانده بود باقی ماند. در قرن ششم در دوره غزنویان این کتاب توسط نصر الله منشی از زبان عربی به زبان فارسی مجدداً ترجمه و به نثر مصنوع و فنی نوشته شد. بنابراین کلیله و دمنه از طریق نصر الله منشی و از طریق نثر فارسی به تمام جهان راه پیدا کرد و این افتخار برای ایرانیان ثبت شد و ارتباط فرهنگی که با کشور هند به وجود آمده بود را به این ترتیب جاودانه کرد.

پس ما با نحوه ارتباط ایران و هند آشنا شدیم، اما سوال مهم این است که به چه شکل زبان فارسی به هندوستان راه پیدا کرد؟ در طول تاریخ اگر به سرزمین ایران نگاه کنید متوجه می شوید که به غیر از سرزمین هند سرزمین های دیگری هم هستند که با زبان فارسی آشنایی دارند و برای مدت زیادی به زبان فارسی صحبت می کردند. برای مثال هنوز در بخش هایی از کشور افغانستان و همین طور شمال شرق ایران از جمله تاجیکستان و ازبکستان مردم به زبان فارسی صحبت می کنند. همچنین در غرب ایران در ترکیه تا قبل از جنگ جهانی دوم یعنی در اواخر دوره عثمانیان مردم به زبان فارسی صحبت می کردند. مولانا در این سرزمین زندگی می کرد و نیازی به دانستن زبان ترکی نداشت. حتی سرزمین عراق را هم می توان در این موضوع مثال زد. در سال ۶۵۸ هلاکوخان مغول به سرزمین عراق حمله کرد و عطا ملک

رباعیات خیام در انگلستان از ۱۷۰۰ تا ۱۸۵۹

«بخش سوم»

مصطفی حسینی

عضو هیأت علمی دانشگاه بوعلی سینا

می‌سجد. کاول که سخت مفتون ایجاز اعجازگون
این رباعیات کم‌شمار و پربار شده است چنین می
نویسد:

این مجلد موجز رباعیات، تعداد واقعی‌شان هرچه
باشد، جایگاه خاص خود را در ادب پارسی دارد.
به خاطر ایجاز بیان و نیروی اندیشه، هیچ نمونه‌ای
مانند آن‌ها، حتی در شعر یونانی، سراغ نداریم. به
علاوه از حیث عذوبت لفظ و ایجاز بیان، جز اشعار
لوکرتیوس، بدیلی برای آن‌ها نمی‌توان یافت.
دیدگاه اپیکوری حاکم بر این اشعار، بر عمق تیرگی
و حزن آن‌ها می‌افزاید، بدیهی است که شادی نهفته
در آن‌ها تصنعی است، و تبسم شاعر خنده تلخ
یأس‌آمیزی بیش نیست. تمامی امور در گوش او
دگرگونی و فساد را زمزمه می‌کند، چنان‌که پنداری
کارهای زمانه میل به ادبار دارد، گویی که دو گوش
اش مدام بر آواز حزن و اندوه اوست، او در هر
گوشه این جهان پهناور سخنی را می‌خواند، که
مطابق آن داستان شرقی، به امر سلیمان نبی بر
روی انگشتری نقش‌دار حک کردند، تا توأمان در
زمان اقبال و ادبار به کار آید، و او فرمود تا چنین
بنویسند: «این نیز بگذرد». چون عمر به سر رسید،
چه بغداد و چه بلخ/ پیمانه چو پر شود، چه شیرین
و چه تلخ/ خوش باش که بعد از من و تو ماه بسی/
از سلخ به غره آید، و از غره به سلخ (کاول،
صص. ۱۵۴-۱۵۵).

۶. ادوارد بایلز کاول در سال ۱۸۵۸ مقاله مهمی
درباره خیام، بدون ذکر نام، به همراه ترجمه ۳۲
رباعی او (با عنوان «عمرخیام، منجم شاعر ایرانی»،
در مجله کلکته ۳۰، ۱۸۵۸، صص. ۱۴۹-۱۶۲)
منتشر کرد که اجمالاً بدان خواهیم پرداخت. کاول
تمایلی به ترجمه و انتشار گزیده‌ای از رباعیات
خیام نداشت؛ زیرا با او احساس خویشاوندی
فکری نمی‌کرد. او در سال ۱۸۵۸ در خلال مقاله‌ای
که در باب احوال و افکار خیام نوشت برای اثبات
مدعیاتش درباره طرز تفکر خیام به ۳۲ رباعی او
استناد جست، از این رو کوشید تا ترجمه‌ای از آن
ها عرضه کند. ترجمه آهنکین و بی‌قافیه او با دقتی
کم‌نظیر و مهارتی تمام انجام شده و پیداست که
مترجم به هردو زبان، فارسی و انگلیسی، تسلط
تمام دارد. کاول روح پیام و اسلوب سرایش
رباعیات خیام را دریافته و کوشیده است تا با
انتخاب الفاظ مناسب و استوار آن را به خواننده
انگلیسی زبان منتقل کند. او کاملاً مقید بوده است
که هر رباعی فارسی را دقیقاً در قالب یک بند چهار
سطری انگلیسی درآورد. افزون بر این‌ها، وی از
هرگونه ترجمه آزاد و مفهومی خودداری کرده
است. مضامین رباعیات گزیده او بدین شرح است:
شادخواری و اغتنام فرصت، کوتاهی و گذرایی
عمر، سرنوشت محتوم و مقدر، و چون و چرا در
امر خلقت. به اعتقاد کاول، اشعار خیام در تاریخ
ادبیات جهان بی‌نظیر و «حق آن است که کمتر دیده
ایم ریاضیدانی بزرگ در شعر و شاعری هم پایه‌ای
عالی احراز کند. گذشته از این‌ها، زبان پارسی
بسیار خوش‌آهنگ و گوش‌نواز است و گویی اصلاً
برای سرودن شعر آفریده شده است» (کاول، ص.
۱۵۳).

کاول خیام را به لحاظ کمیت شعر با سایر شاعران
ایرانی مقایسه می‌کند و می‌گوید با این‌که شاعران
ایرانی به کثرت شعر معروف‌اند، اما عمر خیام از
این بابت یک استثناست و در سنجه با آنان اشعار
چندانی نسروده است، و از حیث قلت اشعار او را
با همتای انگلیسی‌اش تامس گری (۱۷۱۶-۱۷۷۱)

به گمان کاول، خیام به تناسخ جسمانی باور دارد و این رباعی را شاهد مثال می‌آورد: در هر دشتی که لاله‌زاری بوده است/ از سرخی خون شهریاری بوده است/ هر برگ بنفشه کز زمین می‌روید/ خالی است که بر رخ نگاری بوده است. وی می‌افزاید که اعتقاد به تناسخ جسمانی مختص مشرق‌زمین نیست؛ و در یکی از اشعار شاعر بلندآوازه دوره رمانتیک، پرسی بیش شلی، یعنی شعر معروف ملکه ماب نیز آمده است: «حتی ذره‌ای از خاک نیست/ مگر این‌که روزگاری انسانی زنده بوده است/ حتی کوچک‌ترین قطره باران، که از ابری ظریف می‌چکد/ در رگ و خون آدمی سریان دارد». وی در تأیید سخنش به رباعی دیگری از این جنس استشهاد می‌کند: این کوزه چو من عاشق زاری بودست/ در بند سر زلف نگاری بودست. این دسته که بر گردن او می‌بینی/ دستی است که بر گردن یاری بودست.

به گفته کاول، خیام با این‌که در عصر شعر صوفیانه می‌زیست، صوفی نبود زیرا استغراق در علوم دقیقه او را از توجه به معنویات دور کرده بود. از این رو در دردانه‌های او ردپایی از زهد و عرفان به چشم نمی‌خورد. شراب او مادی و زمینی است، و بر خلاف دیگر شعرای ایرانی، همه‌چیز شعر او مادی و محسوس است. به علاوه، عمر خیام طرحی نو درنیفکند، او در شک و تردید می‌زیست و جبر و اختیار، با تمامی مؤلفه‌ها و ملزومات آن، به کرات در آثارش بازتاب یافته است. خیام بر پرسش‌های بنیادین دیرین در باب حیات آدمی پرتو تازه‌ای نیفکند، او فقط آن‌ها را در قالبی ملموس عرضه و تلخی‌شان را فسونکارانه در یک رباعی تلخیص کرد.

کاول با در نظر گرفتن اوضاع و احوالی که خیام در آن می‌زیست می‌کوشد تا دلایل یا توجیهاتی برای افکار مترقی و انقلابی او عرضه کند:

خیام شدیداً علیه عرفان حاکم بر آن ایام، که قاطبه بزرگان عصر بدان پناه برده بودند، طغیان کرد، به علاوه متظاهران و سالوسان از استقلال صادقانه خیام در تنگنای حیرت بودند، و در آن ایام تاریک تاریخ بشر، مسلمان متفکر به کجا می‌توانست التجاء ببرد؟ وانگهی، پای هیچ مبلغی، که پیام‌آور اخبار خوش باشد، به کوهستان‌های ایران نرسیده بود؛ و مسیحیان معدودی که احتمالاً از مرزهای سرزمین او می‌گذشتند، در نظر خیام بت‌پرست تلقی می‌شدند، و حتی در خود اروپا به جهالت و خرافات مسیحیت را سرکوب می‌کردند، مسیحیت قبل از خیام تنها در قالب جنگ‌های صلیبی دوره اول وارد ایران شد! هنگام بررسی ادبیات اسلامی باید این موارد را در نظر داشت. زمانی‌که ادبیات عربی و پارسی در اوج شکوه و عظمت خود بود، اروپا در ظلمت قرون وسطی به سر می‌برد، علم و دانش در بغداد و قرطبه (کوردوبا) در بهار شکفتگی خود بود، حال آن‌که فرانسه و انگلستان در سببیت نظام ارباب - رعیتی دست و پا می‌زد (کاول، ص. ۱۶۰).

در مجموع، جستار کاول در باب خیام را می‌توان، در وهله نخست بیانگر آراء و اندیشه‌های خود کاول و اخلاقیات روزگار او دانست تا اندیشه‌های عمر خیام. جدا از این، بررسی آراء و نظرات کاول در این مقاله گویای شناخت او از دقایق و ظرایف شعر و زبان پارسی است. از میان شاعران ایرانی وی بیش از همه علاقه و توجه خاصی به حافظ، که اشعار او را صوفیانه تلقی می‌کرد، داشت. از این رو، در شعر صوفیانه پارسی به چشم تحسین و توقیر می‌نگریست. جالب این‌که، با وجود علاقه وافر کاول به ظرافت‌های صوری و بیانی رباعیات خیام، به مضامین اعتراض‌آمیز آن وقع چندانی نمی‌نهاد و گاه شدیداً بدان می‌تاخت. درست است که کاول این اشعار را دیکته زمان و توجه به زمینه ظهور و بروز افکار و نیز تأثیر زمان را بر شکل‌گیری آن‌ها مهم می‌دانست، اما حتی زمانی‌که ادوارد هرن - آلن بر آن بود که چاپ دوم خطابه اش را، به نشانه قدرشناسی و سپاسگزاری، دیگر بار بدو تقدیم کند، از آن استقبال نکرد.

«ادامه مطلب را در شماره بعد دنبال نمایید.»

منبع
Cowell, E. B. (1858). Omar Khayyam, the Astronomer Poet of Persia, Calcutta Review 30, pp. 149-62.
Percy Bysshe Shelley
Queen Mab

همکاری‌های علمی بین‌المللی در نظام آموزش عالی

«بخش سوم»

دکتر حسین مولائی

رئیس گروه تدوین شایستگی‌های حرفه‌ای منابع انسانی دانشگاه
فرهنگیان

همکاری‌های علمی بین‌المللی

یونسکو در سند راهبردی میان‌مدت خود (۲۰۰۸-۲۰۱۳) در ماده ۶۴ بر همکاری از طریق شبکه‌های فرارشته و مراکز برجسته آموزش عالی، استفاده مشترک از دانش در زمینه سیاست‌گذاری علمی و علوم پایه و در ماده ۸۱ بر ارتقا و ترویج همکاری در بین پژوهشگران در سطح جامعه بین‌المللی برای تدوین و اجرای سیاست‌های علمی جامع و ایجاد نظام پژوهش‌های ملی و تعقیب مسیر توسعه پایدار و تحقق اهداف توسعه هزاره تأکید کرده است. همچنین در ماده ۴۵ و ۵۰ این سند به توسعه آموزش عالی و در موارد ۲۰ و ۷۶ به توسعه و ترویج همکاری‌های بین‌المللی در سطوح کشوری، منطقه‌ای و جهانی اشاره کرده است (عزیزی و عارفی، ۱۳۹۳). همکاری بین‌المللی در زمینه علم می‌تواند به‌عنوان یک شبکه همکاری در نظر گرفته شود که با سیستم‌های ملی متفاوت است و از پویایی داخلی خاص خود برخوردار است. همچنین همکاری بین‌المللی در زمینه تحقیق می‌تواند انواع مختلفی مانند به اشتراک‌گذاری منابع اطلاعاتی منحصربه‌فرد، مکاتبات از طریق ایمیل، تبادل ایده‌ها در کنفرانس، بازدید از کتابخانه‌های خارجی، تبادل مقالات و همکاری در نوشتن مقالات، نامه‌نگاری و تبادل نظرات از طریق فناوری اطلاعات (مثل ایمیل، اسکایپ، تکنو کنفرانس) داشته باشد (واگنر، وایتسل و موکرچی، ۲۰۱۹).

کاتو و آندو (۲۰۱۷) بر این باورند که در طول دو دهه اخیر فعالیت‌های دانشگاه‌ها کاملاً بین‌المللی شده و دانشگاه‌ها در تلاش هستند تا همکاری‌های علمی-بین‌المللی خود را گسترش دهند. لائو و لین (۲۰۱۷) همکاری‌های علمی بین‌المللی را به‌عنوان یکی از اشکال غالب بین‌المللی‌شدن آموزش عالی که طیف وسیعی از فعالیت‌های دانشگاهی، اعم از فعالیت‌های مشترک بین‌المللی از قبیل برگزاری کنفرانس‌های مشترک، تبادل استاد و دانشجو، برگزاری دوره‌های آموزشی مشترک، طرح‌های پژوهشی مشترک، معرفی کرده‌اند. چان (۲۰۰۴) همکاری‌های بین‌المللی دانشگاه‌ها را شامل تبادلات

علمی، تدوین برنامه درسی، ارائه دروس مشترک، همکاری‌های پژوهشی، دعوت مشترک برای پروژه‌های مشترک و بهبود تطبیقی می‌داند. بوزمن (۲۰۰۹) معتقد است که اهداف همکاری‌های علمی بین‌المللی در دانشگاه‌ها می‌تواند در سطوح مختلف متفاوت باشد.

معمولاً در کشورهای درحال‌توسعه این اهداف شامل تقویت بخش خصوصی، توسعه زیرساخت‌های آموزشی، توسعه صنعت گردشگری از طریق تبادل استاد و دانشجو و نیز توجه به نیازهای اساسی مدیریت توسعه منابع پایدار، توسعه نیروی انسانی و رشد اقتصادی است.

همکاری‌های علمی-بین‌المللی بین دانشگاه‌ها، فرصتی برای ارتباط ملاحظات جهانی و محلی و امکان ادغام ابعاد بین فرهنگی در پژوهش و آموزش را فراهم می‌سازد (جونز، ۲۰۱۶؛ نایت، ۲۰۱۵). از طرفی دیگر همکاری‌های علمی-بین‌المللی بین دانشگاه‌ها ازجمله مشارکت‌های سازمانی میان مؤسسات آموزش عالی، می‌تواند از مؤسسات آموزش عالی در ایجاد ظرفیت برای تبدیل دانش (آیاه و همکاران، ۲۰۱۴)، پشتیبانی سازمانی از برنامه‌های تحقیقاتی (هاتینگ و لیلجورد، ۲۰۱۱)، یا ارائه پاسخ‌های مؤثر به مسائل پیچیده محلی (اینترز و همکاران، ۲۰۰۷) و از همکاری‌های آموزشی بین‌المللی از قبیل برنامه‌های تحصیل در خارج از کشور، ادغام مسائل مربوط به ارتباطات بین‌المللی در برنامه‌های درسی (پراتزل، کوریسو و دیلورنز، ۱۹۹۶) و یا از ایجاد صلاحیت‌های بین فرهنگی ضروری در آموزش عالی (چانگ و احمد، ۲۰۱۰) پشتیبانی و حمایت کند.

گرین (۲۰۱۲) حمایت دانشگاه از بین‌المللی شدن، برنامه‌های علمی و فوق‌برنامه، برنامه‌های مربوط به اساتید و تعداد دانشجویان خارجی را به‌عنوان چهار شاخص اصلی همکاری‌های دانشگاه‌های بین‌المللی در سطح راهبردی معرفی کرده است. سیمینی، زاکاریا و گابریلی (۲۰۱۶) بر نقش همکاری‌های علمی بین‌المللی در رشد اقتصادی و علمی دانشگاه‌ها و کشورهای مطبوع بسیار مؤثر دانسته‌اند. الدیری، کوفسمیر و وینسی (۲۰۱۷) نیز معتقدند که همکاری‌های علمی بین‌المللی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی به انباشت، رشد و توسعه سرمایه انسانی و درنهایت منجر به افزایش درآمد دانشگاه می‌شود. برچین و همکاران (۲۰۱۷) نیز بر سهم و نقش همکاری‌های علمی بین‌المللی دانشگاه‌ها در حل مسائل پژوهشی، اشتراک دانش بین محققان و حل مسائل جامعه دانشگاهی تأکید کرده‌اند.

در نشست علمی با عنوان پیشگامان نوین دیپلماسی علمی در ژانویه سال ۲۰۱۰ که در لندن بین انجمن آمریکایی پیشرفت علوم و انجمن سلطنتی انگلیس برگزار شد، سه رویکرد در مورد دیپلماسی علمی به شرح زیر ارائه شده است (داوینس، ۲۰۱۴):

الف) علم در دیپلماسی: بسیاری از چالش‌های امروزه ملت‌های مختلف در دنیا به‌طور عمده در ماهیت و گستره جهانی‌اند و رد پای علم و فناوری را چه در علت و چه در راحل‌های آن‌ها می‌توان مشاهده کرد. درواقع؛ علم در دیپلماسی، اشاره به نقش علم و فناوری در بیان مصالح برای آگاهی بخشی و پشتیبانی از اهداف سیاست خارجی است. به عبارت بهتر؛ علم در دیپلماسی، مجهز کردن تصمیم‌گیران بین‌المللی به دانش علمی و ملزومات حریف آمدن بر رقیب در روابط پیچیده علم و فناوری است.

ب) دیپلماسی برای علم: این سبک، به تسهیل همکاری‌های بین‌المللی، چه براساس اولویت‌های راهبردی بالا به پایین برای انجام تحقیقات و چه همکاری‌های فردی میان دانشمندان و محققان اشاره دارد.

ج) علم برای دیپلماسی: یعنی استفاده از علم برای کمک به ساخت و ارتقای روابط بین‌المللی، به خصوص جایی که این روابط دچار فشار و تنش در روابط رسمی شده باشند.

ابعاد سیاسی- فرهنگی همکاری‌های علمی بین المللی (دیپلماسی علمی)

ابعاد سیاسی و فرهنگی فعالیت‌های علمی در سطح بین‌المللی ذیل مفهوم دیپلماسی علمی مورد مطالعه قرار می‌گیرد. بر اساس مفهوم دیپلماسی به‌عنوان فرایند تأمین مسالمت‌آمیز منافع، شاید اولین مفهومی که از دیپلماسی علمی به ذهن متبادر می‌شود، تأمین منافع در زمینه‌های علمی است، اما مانند بسیاری از مفاهیم دیگر که در فضای دانشگاهی و رسانه‌ای غالب ساخته و پرداخته و عمدتاً پذیرفته می‌شود، آنچه به‌عنوان این مفهوم نشر می‌شود، دیپلماسی علمی را مبادله بی‌طرفانه علم فناوری در فراسوی مرزها تلقی می‌کند (میرحسینی و محمدی دوستدار، ۱۳۹۴). اما از میان راه‌های متفاوتی که برای همکاری میان دولت‌ها وجود دارد، تبادلات دانشگاهی در ایجاد ارتباط، اعتماد، افزایش فهم، فهم متقابل بین جوامع و کشورها و ایجاد روابط نزدیک میان آن‌ها، نقش مهمی بازی می‌کند (ساعدی، ۱۳۹۶) و از آنجاکه اغلب نخبگان سیاسی از میان دانشگاهیان برگزیده می‌شوند، گسترش اعطای بورس‌های بین‌المللی و پذیرش دانشجویان خارجی به‌منزله نوعی معرفی فرهنگ و جامعه خود به رهبران سیاسی و مدیران ارشد آینده کشورهای جهان است. همچنین روابط دانشگاهی می‌تواند موجب استحکام روابط سیاسی و اقتصادی میان دولت‌ها شود (محسنی‌سهی و محسنی‌سهی، ۱۳۹۴). داوینس (۲۰۱۴) استفاده از تعاملات و مراودات علمی، در دور زدن محدودیت‌های سیاسی را دیپلماسی علمی نامیده است. ای‌تان (۱۳۹۰) نیز بهره‌گیری از همکاری‌های علمی برای مشارکت‌های گسترده بین‌المللی را دیپلماسی علمی نامیده است. دیپلماسی علمی و فناوری، استفاده از همکاری‌های علمی میان ملت‌ها و ملیت‌ها برای رفع مشکلات مشترک و ایجاد مراودات بین‌المللی سهل و حساب‌شده است (ذوالفقار زاده و هاجری، ۱۳۹۵).

Davis

ابعاد و مؤلفه‌های دیپلماسی علمی دیپلماسی علم و فناوری ابعاد و مؤلفه‌های متعددی دارد و در یک دسته‌بندی کلی می‌توان آن‌ها را به شش بُعد به شرح ذیل تقسیم کرد (محسنی-سهی، ۱۳۹۴):

۱. بُعد فرهنگی: مهم‌ترین بُعد دیپلماسی علمی است؛ که شامل مؤلفه برنامه‌های آموزشی و تعاملات بین فرهنگی، اعزام سفیران فرهنگی متشکل از دانشگاهیان و نخبگان فرهنگی به سایر دانشگاه‌های جهان، اعزام رایزن‌های علمی به خارج از کشور است.

۲. بُعد پژوهشی: این بُعد شامل هفت مؤلفه کتب مشترک دانشگاهی به زبان‌های بین‌المللی، برگزاری همایش‌های بین‌المللی مشترک، پروژه‌های پژوهشی مشترک با دانشگاه‌های بین‌المللی، ایجاد کرسی‌های بین‌المللی آموزشی و پژوهشی، تشکیل پارک‌ها، مراکز رشد و قطب‌های علمی منطقه‌ای و بین‌المللی، راه‌اندازی نشریات پژوهشی بین‌المللی و تأسیس مراکز تحقیق و توسعه علمی - بین‌المللی است.

۳. بُعد آموزشی: شامل شش مؤلفه برنامه‌های درسی مشترک دانشگاهی، برگزاری آزمون‌های بین‌المللی، برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی مشترک بین‌المللی، ایجاد دانشگاه‌های مجازی و آموزش از راه دور بین‌المللی، مبادله محتوای آموزشی و سایر اطلاعات علمی و ایجاد رشته‌های مشترک دانشگاهی است.

۴. بُعد اجرایی: کلیه بخش‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه برای دسترسی به آخرین یافته‌های پژوهشی می‌بایست ارتباط تنگاتنگی با دانشگاه‌ها برقرار کنند و البته دانشگاه نیز نیازمند

این تعاملات برای تداوم کارکردهای خود است. در عرصه همکاری‌های علمی بین‌المللی، بعد اجرایی به مشارکت فعال در انجمن‌های علمی بین‌المللی، بهره‌گیری از حمایت‌های مالی مجامع بین‌المللی، انعقاد و اجرای قراردادهای و تفاهم‌نامه‌های علمی، آموزشی و فنی، ایجاد شعبه‌های دانشگاهی در سایر کشورها، اعطای مدارک تحصیلی مشترک با دانشگاه‌های بین‌المللی و مبادله و تعاملات علمی و تحقیقاتی از طریق پایگاه‌های مجازی می‌پردازد.

۵. بُعد پرسنلی: بدیهی است وجود پرسنل توانمند در عرصه دیپلماسی علم و فناوری از جمله عوامل مؤثر در ارتقای آن است. باو (۲۰۰۹)، تجارب بین‌المللی مدیران، اعضای هیأت علمی و پرسنل حوزه دیپلماسی علم و فناوری را به لحاظ تدریس، پژوهش و خدمات در ارتقای این فعالیت‌ها مؤثر می‌داند. بعد پرسنلی شامل هفت مؤلفه اعزام دانشجویان به خارج از کشور (بورسیه)، جذب دانشجویان خارجی، تسلط دانشگاهیان بر زبان‌های مهم خارجی، جذب اعضای هیأت علمی خارجی، اعزام اعضای هیأت علمی برای تدریس در سایر دانشگاه‌های خارج از کشور به صورت مدعو، اعطای فرصت مطالعاتی به اعضای هیأت علمی و اعطای فرصت مطالعاتی به دانشجویان است.

۶. بُعد رفاهی: معمولاً به عنوان بعد فراموش شده اما تأثیرگذار در دیپلماسی علم و فناوری مطرح است که نتایج این فعالیت‌ها را به شدت تحت تأثیر قرار می‌دهد. این بُعد شامل دو مؤلفه اعطای تسهیلات دانشجویی جهت ویزا، اقامت، اجازه کار و... و اعطای جوایز علمی مشترک بین‌المللی است.

«ادامه مطلب را در شماره بعد دنبال نمایید.»

- عزیزی، علی؛ عارفی، محبوبه (1393). همکاری‌های علمی-بین‌المللی آموزش عالی در ایران. اولین همایش بین‌المللی مدیریت، ص 275-286.
- Aldieri, L., Kotsemir, M., & Vinci, C. P. (2017). The impact of research collaboration on academic performance: An empirical analysis for Russian Universities. Available at SSRN 2913517.
- Ayah, R., Jessani, N., Mafuta, E.M. (2014). Institutional capacity for health systems research in East and Central African schools of public health. *Knowl. Transl. Eff. Commun.* 12 (1), 1e9. <http://dx.doi.org/10.1186/1478-4505-12-20>.
- Bao, L. (2009). Faculty development and campus internationalization: A case study (Doctoral dissertation, Drake University)
- Berchin, I. I., Sima, M., de Lima, M. A., Biesel, S., dos Santos, L. P., Ferreira, R. V., ... & Ceci, F. (2017). The importance of international conferences on sustainable development as higher education institutions' strategies to promote sustainability: A case study in Brazil. *Journal of Cleaner Production*, 171, 756-772.
- Bozeman, L. A. (2009). Implementation and Collaboration in the United States-Brazil Higher Education Consortia Program (Doctoral dissertation, Boston Jones, E. (2016). Mobility, Graduate Employability and Local Internationalization. In *Global and Local Internationalization* (pp. 107-116). SensePublishers, Rotterdam.
- Chan, W.W. (2004). International cooperation in higher education: Theory and practice. *Journal of Studies in International Education*, 8(1), 32-55.
- Chung, S. H., & Ahmad, S. I. (2010). Cross-cultural partnership in business education: experience and outcomes. *International Journal of Management in Education*, 4(3), 333-347.
- Cimini, G., Zaccaria, A., & Gabrielli, A. (2016). Investigating the interplay between fundamentals of national research systems: Performance, investments and international collaborations. *Journal of Informetrics*, 10(1), 200-211.
- Davis, L. S. (2014). Science diplomacy: new day or false dawn?. *World Scientific*.
- Green, M. F. (2012). Measuring and assessing internationalization. *NAFSA: Association of International Educators*, 1, 1-26.
- Hattingh, A., & Lillejord, S. (2011). A networked pathway to the PhD: the African-Norwegian case of Productive Learning Cultures. *Perspectives in Education*, 29(1), 100-110.
- Kato, M., & Ando, A. (2017). National ties of international scientific collaboration and researcher mobility found in *Nature and Science*. *Scientometrics*, 110(2), 673-694.
- Knight, J. (2015). International universities: Misunderstandings and emerging models?. *Journal of Studies in International Education*, 19(2), 107-121.
- Lau, K., & Lin, C. Y. (2017). Internationalization of higher education and language policy: The case of a bilingual university in Taiwan. *Higher Education*, 74(3), 437-454.
- Praetzel, G. D., Curcio, J., & Dilenzo, J. (1996). Making study abroad a reality for all students. *International Advances in Economic Research*, 2(2), 174-182.
- Wagner, C. S., Whetsell, T. A., & Mukherjee, S. (2019). International research collaboration: Novelty, conventionality, and atypicality in knowledge recombination. *Research Policy*, 48(5), 1260-1270.

معرفی سازمان های بین المللی جهت ارتقای سلامت کارکنان شاغل

دکتر الهام یآوری برحق طلب

کارشناس مسئول پژوهش پردیس شهید باهنر دانشگاه
خرمکیان استان فارس

جلوگیری از ایجاد محیط های کاری پر استرس مطرح کرده است. به عبارت بهتر سازمان جهانی کار اعلام کرده است که مدیران و کارفرمایانی که خود از مشکلات روحی و رفتاری رنج می برند، نیروی کار خود را نیز لاجرم بیمار خواهند ساخت. به این ترتیب سلامت روان و سلامت رفتار کارفرما نیز به اندازه کارگران و شاغلان مهم است.

گزارش بهداشت روان جهانی سازمان بهداشت جهانی، که در ژوئن ۲۰۲۲ منتشر شد، نشان داد که از یک میلیارد نفر که در سال ۲۰۱۹ با یک اختلال روانی زندگی می کردند، ۱۵ درصد آنها در سن کار دچار اختلال روانی شدند. کار چالش های اجتماعی گسترده تری را در ذهن فرد تقویت می کند که بر سلامت روان تاثیر منفی می گذارد، از جمله تبعیض و نابرابری، قلدری و خشونت روانی در سلسله مراتب کاری و همچنین شکایت درباره انواع آزار و اذیت در محل کار، که تاثیر منفی بر سلامت روان دارند و توسط کارگران و شاغلان کمابیش به پزشکان اعصاب و روان گفته شده است. با این حال بحث تا افزایش سلامت روان در محیط های کاری در سطح جهانی هنوز یک خط قرمز یا یک تابو باقی مانده است.

این دستورالعمل ها همچنین راه های بهتری را برای برآوردن نیازهای شاغلان با شرایط سلامت روان توصیه می کنند. دستورالعمل های تهیه شده مداخلاتی را در فرآیند کار به دولت ها و سازمان های مردم نهاد و موسسات درمانی پیشنهاد می کنند که از بازگشت نیروی کار آسیب دیده از نظر روانی به کار حمایت می کنند و برای کسانی که شرایط بهداشت روانی نامناسبی دارند، بازگشت به مشاغل آسوده تر و بی تنش تر را پیشنهاد و توصیه می کنند. نکته مهم این است که دستورالعمل ها خواستار مداخلاتی با هدف حفاظت از کارکنان و بشر دوستانه هستند.

مروری بر چگونگی تشکیل سازمان های بهداشت جهانی برای نیروی کار

به نقل از سازمان بین المللی ILO و دستورالعمل های جدید، سازمان بهداشت جهانی WHO خواستار اقدامی در مورد سلامت روان در محل کار با ارائه راهبردهای عملی طی یک تفاهم نامه و توافق با سازمان جهانی کار و رسیدگی به نگرانی ها پیرامون معضلات سلامت روان شاغلان سراسر جهان شد.

بر اساس مقدمات گزارش تهیه شده از این تفاهم نامه ها، تخمین زده می شود که سالانه ۱۲ میلیارد روز کاری به دلیل افسردگی و اضطراب از دست شاغلان خارج شده و در زمره روزهای فراغت از کار محسوب شده است؛ روزهای پر از افسردگی و استرس که سالانه یک تریلیون دلار برای اقتصاد جهانی هزینه در بر دارد.

سازمان جهانی کار بر اساس این تفاهم نامه علاوه بر تلاش برای تصویب دستورالعمل های جهانی، دو نشریه مشترک نیز با همین موضوع راه اندازی کرد که به نوعی رسانه ای برای بررسی و تبلیغ درباره این معضل جهانی نیروی کار می باشد.

دستورالعمل های جهانی WHO

دستورالعمل های جهانی WHO در مورد سلامت روان در محل کار، شامل اقداماتی برای مقابله با خطرات سلامت روان نیروی کار مانند: «بارهای سنگین روحی پس از اتمام زمان کار، مقابله با آثار رفتارهای منفی بر روان شاغلان و سایر عوامل ایجاد کننده ناراحتی روحی در کار» می شود.

برای اولین بار سازمان بهداشت جهانی، آموزش مدیران را برای بهبود وضعیت برخورد های روزانه و اخلاق کاری و فرم های رفتاری برای

بهبود ساماندهی کار و محیط کاری

در سال ۲۰۰۴ واحد ارتباط بهداشتی در مرکز ارتقا سلامت دانشگاه تورنتو، بهداشت محیط کار را رویکردی برای محافظت و ارتقا سلامت کارمندان توصیف کرد که متکی بر تلاش کارفرمایان برای ایجاد یک مدیریت حمایتی است. به همین ترتیب، مراکز کنترل و پیشگیری از بیماری‌ها خاطرنشان می‌کنند که برنامه‌های بهداشتی محل کار به مجموعه‌ای هماهنگ و جامع از استراتژی‌ها اشاره دارد که شامل برنامه‌ها، سیاست‌ها، مزایا، حمایت‌های زیست محیطی و پیوندهایی با جامعه اطراف است که برای تامین نیازهای بهداشتی و ایمنی همه کارمندان طراحی شده است.

نمونه‌هایی از مولفه‌ها و استراتژی‌های برنامه بهداشت محیط کار عبارتند از:

- کلاسهای آموزش بهداشت؛
- دسترسی به امکانات تناسب اندام محلی؛
- سیاست‌های شرکت که رفتارهای سالم را ترویج می‌کند، مانند سیاست محیط عاری از دخانیات؛
- پوشش بیمه درمانی کارکنان برای غربالگری‌های مناسب پیشگیرانه؛
- یک محیط کار سالم که از طریق اعمالی مانند دسترسی به غذاهای سالم از طریق دستگاه‌های فروش یا کافه تریا ایجاد شده است؛
- یک محیط کاری که عاری از تهدیدهای بهداشتی و ایمنی شناخته شده و دارای ابزاری برای شناسایی و رفع مشکلات جدید باشد.
- نیاز به چنین رویکرد جامعی توسط سازمان بهداشت جهانی WHO شناخته شده است که متذکر می‌شود مفهوم ارتقاء سلامت محل کار به طور فزاینده‌ای در حال توسعه است، زیرا سازمانهای خصوصی و دولتی بیشتر تشخیص می‌دهند که موفقیت آینده در بازار جهانی سازی تنها با یک نیروی کار سالم می‌تواند تعادل انعطاف پذیر و پویایی بین انتظارات مشتری و اهداف سازمانی از یک سو و مهارت‌ها و نیازهای بهداشتی کارکنان از طرف دیگر را تضمین کند. این امر می‌تواند به شرکت‌ها و سازمان‌های کاری کمک کند تا در بازار رقابت کنند.

تدروس آدهانوم گبریسوس، مدیر کل سازمان بهداشت جهانی چندی پیش گفت: زمان آن فرا رسیده است که روی تأثیرات مضری که کار می‌تواند بر سلامت روان ما داشته باشد، تمرکز کنیم. بهزیستی فرد دلیل کافی برای اقدامات ما در حوزه بهداشت روان است، و سلامت روان ضعیف نیز می‌تواند تأثیر ناتوان‌کننده‌ای بر عملکرد و بهره‌وری فرد شاغل داشته باشد. دستورالعمل‌های جدید مشترک سازمان جهانی کار و سازمان بهداشت جهانی می‌تواند به جلوگیری از موقعیت‌ها و فرهنگ‌های کاری منفی کمک کند و حمایت‌های ضروری از سلامت روان را برای فرد شاغل ارائه دهد.

گای راید، مدیر کل سابق ILO اظهار می‌کند: از آنجا که مردم بخش زیادی از زندگی خود را صرف کار می‌کنند، یک محیط کار ایمن و سالم بسیار مهم است. ما باید برای ایجاد یک فرهنگ پیشگیری در مورد سلامت روان در محل کار، تغییر شکل دادن به محیط کار برای جلوگیری از انگ و طرد اجتماعی، و اطمینان از اینکه کارکنان دارای شرایط سلامت روان هستند سرمایه‌گذاری کنیم.

توصیه نامه‌ها

توصیه نامه (شماره ۵۵) و توصیه نامه (شماره ۱۶۴) یک چارچوب قانونی برای حفاظت از سلامت و ایمنی کنوانسیون ایمنی و بهداشت شغلی نشان می‌دهد که تنها ۳۵ درصد، یعنی حدود یک سوم از کشورها برنامه‌های ملی برای ارتقاء و پیشگیری از سلامت روان مرتبط با کار دارند.

شبکه اروپایی، ارتقا سلامت روان بهداشت محیط کار را به عنوان «تلاش مشترک کارفرمایان، کارمندان و جامعه برای بهبود سلامت و رفاه افراد در کار» تعریف می‌کند؛ این تعریف بر اساس اعلامیه لوکزامبورگ (۱۹۹۷) ارائه شده و ارتقا سلامت بهداشت محیط کار را به عنوان یک استراتژی شرکتی مدرن با هدف جلوگیری از عدم سلامت در محل کار (از جمله بیماری‌های مرتبط با کار، حوادث، آسیب‌ها، بیماری‌های شغلی و استرس) و افزایش پتانسیل‌های ارتقا در نیروی کار توصیف می‌کند.

سلامت و رفاه

با توجه به اعلامیه لوکزامبورگ، سلامت و رفاه در چهار مقوله بحث می‌شود:

- بهبود ساماندهی کار و محیط کاری
- ارتقا
- مشارکت فعال
- تشویق به رشد فردی

یکی از مثبت ترین ویژگی های ارتقاء سلامت محل کار این واقعیت است که گروه های زیادی می توانند در آن سهیم باشند و در واقع نباید فقط در دامنه یک گروه قرار گیرد .

وین، در سال ۱۹۹۰ اصول ارتقاء سلامت در محیط کار را بیان کرد. وین اظهار می دارد ارتقاء سلامت در محل کار به آموزش و تعلیم کارکنان در حوزه های مرتبط با ارتقاء سلامت مانند آموزش، ارتباطات، مهارت های روانی اجتماعی و مدیریت مربوط است که ترکیبی از روش های متنوع است که باید بخشی از سازمان کاری و شرایط کاری باشد.

بهداشت محیط کار مهمترین عوامل بیماری های قابل پیشگیری و غیرواگیر مانند (چاقی، استعمال دخانیات، دیابت نوع ۲، بیماری های مرتبط با الکل و بهداشت روانی) را برطرف می کند و مداخلات زودرس را تسهیل می کند.

مشارکت فعال

محل کار همچنین محلی برای انتشار اطلاعات و افزایش آگاهی از شرایط بهداشتی و بیماری های واگیردار مانند ایدز است. کاهش خطر بیماری، در میان مدت و بلند مدت، منجر به کاهش نیاز به مزایای تامین اجتماعی می شود و همچنین سلامت مردم را بهبود می بخشد. محیط های کار باید فرهنگ سلامتی را به معنای وسیع، به روشی که برای نقاط قوت و توانایی کل نیروی کار ارزش قائل شود، ایجاد کنند.

طبق گزارش اتحادیه اروپا که در سال ۲۰۱۰ منتشر شد ۳۲ درصد از کارگران در اتحادیه اروپا در دوره یک ساله در محل کار خود دچار حادثه شده اند که تقریباً مربوط به ۷ میلیون کارگر است. علاوه بر این، ۸۶ درصد کارگران در ۱۲ ماه گذشته مشکل بهداشتی مربوط به کار را گزارش کرده اند. این هزینه قابل توجهی را برای بنگاه های اقتصادی و ملی به همراه دارد. حوادث مربوط به بیماری و ناشی از کار، هزینه های هنگفتی به دنبال دارد. طبق گزارش سازمان بین المللی کار، هزینه حوادث ناشی از کار و بیماری های بهداشتی تقریباً ۴ درصد از تولید ناخالص داخلی جهان است.

تشویق به رشد فردی

تحقیقات نشان می دهد که درصد زیادی از مرگ و میرها در درجه اول با رفتارهای تغییر پذیر و مرتبط با سبک زندگی مرتبط هستند. چهار عامل غالب - مصرف دخانیات، رژیم غذایی نامناسب، سطح پایین فعالیت بدنی و مصرف الکل - عمده ترین خطرات بیماری های غیرواگیر در سراسر جهان را تشکیل می دهند. طی دو دهه آینده هزینه بیماری های غیرواگیر بیش از ۳۰ تریلیون دلار خواهد بود که ۴۸ درصد تولید ناخالص داخلی جهانی است که به طور چشمگیری بر بهره وری تأثیر می گذارد.

این ضرر قابل توجه، تأثیر منفی بر رشد اقتصادی دارد. بنگاه های اقتصادی و ملی با استانداردهای ایمنی و بهداشت شغلی، موفق تر هستند. بنابراین، کار ایمن و حفاظت از سلامتی و رفاه، مزایای مستقیمی برای کارفرمایان دارند.

مؤسسات تأمین اجتماعی، نقش اساسی در تأثیرگذاری و تسهیل بازگشت به کار پس از آسیب یا بیماری را دارند. این امر به نفع بیمه گزاران (با صرفه جویی در هزینه)، افراد (با بهبود سریعتر در سلامتی) و کارفرمایان (با غیبت کمتر کارکنان) است.

مؤسسات تأمین اجتماعی می توانند با داشتن نقش رهبری در محافظت و ارتقاء نهادها به مزایای ملموسی دست یابند، این دستور العمل ها از چنین اقداماتی پشتیبانی می کنند.

ارتباط با مدیریت همکاری‌ها و ارتباطات علمی و بین‌المللی دانشگاه

International.fteu@gmail.com
international@cfu.ac.ir
<https://cfu.ac.ir/en>
<https://cfu.ac.ir/ISCU>

تلفن : ۰۲۱-۸۷۷۵۱۲۳۷ ۰۲۱-۸۷۷۵۱۳۶۹ ۰۲۱-۸۷۷۵۱۱۵۸